

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Pedagogická fakulta – Katedra aplikované fyziky a techniky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

České Budějovice, 2014

Bc. Aleš Lang

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Pedagogická fakulta - Katedra aplikované fyziky a techniky

Smysl a význam patentové ochrany

Diplomová práce

Vedoucí práce: PaedDr. Alena Poláchová, Ph.D.

Autor: Bc. Aleš Lang

Anotace:

Diplomová práce zobecňuje a popisuje komplexní právně-technický systém týkající se duševního vlastnictví, zejména patentové ochrany. Hlavní důraz je kladen na vysvětlení smyslu a významu systému patentové ochrany, aby jej bylo možno přiblížit veřejnosti, učitelům a především žákům 2. stupně základních škol.

Abstract:

This thesis generalizes and describes a complex law-technical system concerning intellectual property and especially patent protection. Main emphasis is put of the purpose and meaning of patent protection to the public, teachers and mainly to the student of upper primary schools.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby stejnou elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum: 22. 6. 2014

Aleš Lang

.....

Rád bych poděkoval paní PaedDr. Aleně Poláčkové, Ph.D. za to, že mi umožnila vypracovat tuto diplomovou práci a že souhlasila s úlohou vedoucí práce.

Rovněž bych rád poděkoval panu Ing. Jiřímu Sedlákovvi za to, že mě umožnil nabýt praktické zkušenosti týkající se oblasti duševního vlastnictví v jeho společnosti PatentCentrum Sedlák & Partners s.r.o.

Obsah

Úvod.....	7
1. Teoretická část	9
1.1. NÁPAD JE ZÁKLADNÍM KAMENEM	9
1.2. JAK NAKLÁDAT S NÁPADEM	9
1.2.1. Doplnění posledního scénáře o nakládání s nápadem	10
1.3. SLOVNÍK POJMŮ.....	11
1.4. DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ.....	13
1.5. AUTORSKÉ PRÁVO	14
1.6. PRŮMYSLOVÉ VLASTNICTVÍ	14
1.6.1. Průmyslový vzor	16
1.6.2. Ochranná známka.....	17
1.6.3. Označení původu a zeměpisné polohy	18
1.6.4. Vynález a patent.....	19
1.6.5. Technické řešení a užitný vzor.....	21
1.7. HISTORIE PATENTOVÉ OCHRANY	22
1.8. SOUČASNÝ STAV PATENTOVÝCH SYSTÉMŮ.....	24
1.9. ADVOKÁTI A PATENTOVÍ ZÁSTUPCI	26
1.10. JAK OCHRÁNIT VLASTNÍ VYNÁLEZ/TECHNICKÉ ŘEŠENÍ?.....	27
1.10.1. Odborná příprava přihlášky nebo přihláška vlastními silami?	27
1.10.2. Je nápad opravdu nový?.....	28
1.10.3. Patentová rešerše a mezinárodní patentové třídění	31
1.10.4. Další podmínky pro udělení patentu/užitného vzoru	33
1.10.5. Jak široce nárokovat nápad?	34
1.10.6. Užitný vzor	35
1.11. OCHRANA V ZAHRANIČÍ	36
1.11.1. Národní přihlášky vynálezu	36
1.11.2. PCT přihláška x Světový patent.....	37
1.11.3. Regionální přihlášky	38
1.11.4. Jak postupovat?.....	39
1.11.5. Zajímavosti	40
1.12. LICENCOVÁNÍ.....	40
2. Praktická část	42
2.1. ÚVOD DO PRAKTICKÉ ČÁSTI	42
2.2. ZACÍLENÍ PROJEKTU	42
2.3. ZADÁNÍ ZKUŠEBNÍHO PROJEKTU.....	43
2.3.1. Zkušební projekt - první fáze	44

2.3.2.	Zkušební projekt – druhá fáze	44
2.3.3.	Zkušební projekt – třetí fáze	45
2.3.4.	Zkušební projekt – čtvrtá fáze	45
2.3.5.	Vlastní hodnocení zkušebnímu projektu	45
2.4.	ZADÁNÍ UPRAVENÉHO PROJEKTU	46
2.4.1.	Upravený projekt - první fáze	47
2.4.2.	Upravený projekt - druhá fáze	47
2.4.3.	Upravený projekt – třetí fáze	48
2.4.4.	Upravený projekt – čtvrtá fáze	48
2.4.5.	Vlastní vyhodnocení upraveného projektu	49
3.	Pracovní listy pro vedoucího projektu	50
3.1.	ÚŘAD PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ – WEB	50
3.2.	ONLINE DATABÁZE	50
3.3.	DATABÁZE PATENTŮ A UŽITNÝCH VZORŮ	51
3.3.1.	Základní vyhledávání	52
3.3.2.	Pokročilé vyhledávání	52
3.3.3.	Operátory pro specifikaci rešeršních dotazů vyhledávání	53
3.3.4.	Výsledky vyhledaného dotazu	54
3.3.5.	MPT – mezinárodní patentové třídění	55
3.4.	DATABÁZE PRŮMYSLOVÝCH VZORŮ	59
3.4.1.	Locarnské třídění	60
3.5.	DATABÁZE OCHRANNÝCH ZNÁMEK	61
3.5.1.	Třídníky ochranných známek	61
4.	Závěr	63
5.	Seznam tabulek a obrázků	66
6.	Použité zdroje	68

Úvod

O problematice práv duševního vlastnictví jsem ještě před čtyřmi lety neměl téměř žádné povědomí, asi tak jako většina mých vrstevníků a troufám si říct i obyvatel České republiky. Následně, když jsem se shodou několika událostí, stal pracovníkem ve společnosti pracující v oblasti duševního vlastnictví, otevřel se pro mě zcela jiný a nový svět lidské produktivní činnosti.

Postupem času, jak jsem pracoval v duševním vlastnictví, zejména v průmyslovém vlastnictví, začal jsem prostupovat hlouběji do specifik tohoto systému a současně s větším poznáním vyvstávala v mé mysli otázka, jak je možné, že o tomto širokém právně technickém prostředí má veřejnost, mezi kterou jsem se rovněž započítával, tak malé povědomí.

Stejnou otázku jsem si rovněž položil z hlediska plánované profese, tedy z hlediska budoucího pedagoga na 2. stupni základních škol. Na konec nezůstalo u jedné otázky, ale položil jsem si jich více. Při jaké příležitosti nechat žáky nahlédnout do oblasti duševního vlastnictví? Co vlastně žákům sdělit, jak jim to sdělit a to nejdůležitější, zda budou tyto informace žáky zajímat?

Hledal jsem informace v dostupné literatuře, ale nenalezl jsem, co jsem hledal. Prostudovaná literatura byla napsána dle mého názoru pro žáky příliš komplikovaně, nebo byla prostě nesrozumitelná. Určité pokusy odborníků z oblasti duševního vlastnictví se soustředily na práci s dětmi, ale nedopadly na pedagogickou půdu.

Rovněž je však zajímavé, že ani někteří akademičtí pracovníci a pracovníci vývoje soukromého sektoru, i když méně než veřejnost, nemají dostatečné vzdělání v oblasti duševního vlastnictví. Z praxe se setkávám s tím, že si sami zavírají dveře pro efektivní ochranu svých průmyslových práv nebo věnují svoji energii, čas a nemalé prostředky již známému, avšak běžně nedohledatelnému technickému řešení.

Ač už v akademické rovině vysokoškolské výuky, nebo v rovině výuky na základních školách, mě překvapuje, že jsme se o oblasti duševního vlastnictví prakticky nezmínili.

Proč tomu tak je? Vědí o tomto světě průmyslových práv akademičtí pracovníci, kteří zaštitují výzkum a vývoj? Opět si dovolím tvrdit, že někteří akademičtí pracovníci nemají ucelené informace jak od svého zaměstnavatele (školení, oběžníky), tak i z nižších stupňů vzdělání si také povědomí nenesou. Ani rámcový vzdělávací plán vydaný ministerstvem školství a tělovýchovy, který je v podstatě páteřním dokumentem koncipování výuky na základních školách nezmiňuje tuto oblast lidské činnosti přímo. Jaké alespoň dílčí kroky můžeme podniknout my učitelé technické výchovy, abychom situaci zlepšili? Aby si nové generace žáků nesly v povědomí informace o duševním vlastnictví, aby když se dostanou do situace týkající se duševního vlastnictví, intuitivně vyhledali potřebné informace, nebo odbornou pomoc.

Rád bych se v této diplomové práci věnoval jak tématu zahrnující duševní vlastnictví, zejména patentovou ochranu, tak množině zahrnující vzdělávání žáků, ale zejména bych se soustředil na průnik těchto dvou množin, který by mohl být jedním z malých dílčích impulzů vedoucích ke změně stávajícího stavu.

1. Teoretická část

1.1. Nápad je základním kamenem

Lidský mozek dokáže nepřetržitě vnímat podněty ze svého okolí, které zaznamenává smysly. Tyto podněty si ukládá do paměti a dokáže je reprodukovat ve své představivosti. Pokud se podněty týkají nějakého problému, ke kterému je člověk motivován, aby jej vyřešil, stává se, velice často, že sestavením skupiny podnětů v jeden moment vybavených v mozku s podněty aktuálně přijatými dojde k vizualizaci řešení problému. Jednodušeji řečeno, člověk dostane nápad.

Nápad je koncept nového přístupu, nového uspořádání, nového pohledu na aktuální problém, kterým se člověk zabýval. K získání nápadu není esenciálně důležité mít v konkrétní oblasti zájmu nejvyšší možné vzdělání, avšak vyšší vzdělání šanci na získání nápadu signifikantně zvyšuje. V jednoduché představě si lze mozek představit jako dílnu, přičemž jednotlivé podněty jsou nářadím. K řešení problému musím toto nářadí použít a uvažuji, jak nejvhodněji celou práci provést. Vzdělání je v naší pomyslné dílně zdrojem dalších nástrojů a strojů, které nám mohou cestu k cíli usnadnit.

Ve specializovaných oblastech vývoje a výzkumu je však samotný nápad pouze prvním krokem. Pokud se jedná o výzkum a vývoj například na akademické půdě, je potřeba nabytý nápad ověřit, vysvětlit a zdokonalit. Správně prováděný výzkum není jednoduchá činnost, ale velice uvědomělá, plánovaná a náročná soustavně vyvíjená aktivita výzkumníka nebo vývojáře. Další věcí je, že výzkum není možné dělat bez patričních finančních prostředků. Avšak nelze zapomenout, že i sebenákladnější a specializovanější výzkum byl započat zpravidla jednoduchým nápadem.

1.2. Jak nakládat s nápadem

Osud každého nápadu zpravidla končí jedním ze tří v praxi odpozorovaných způsobů. První způsob je, že nápad se vyskytl v prostředí výzkumu, či vývoje, jako žádoucí výsledek fokusované pozornosti. Takový nový nápad je rozvíjen a zkoumán do detailu, aby byl co nejlépe vytěžen. Tento přístup stojí vždy čas a finanční prostředky.

Druhý možný osud nápadu je takový, že jej původce vypustí z hlavy, protože neví, jak s nápadem naložit. Maximálně nápad uplatní ve svém soukromém životě, nebo nejbližším okolí, pokud má čas, produkční kapacity a prostředky k jeho realizaci.

Poslední možností je, že člověk svůj nápad zrealizuje, jako v případě druhém. Postupně jej vylepšuje a podrobuje jej svému vlastnímu vývoji. Následně je člověk spokojen, protože každá dobře odvedená práce přináší uspokojení.

1.2.1. Doplnění posledního scénáře o nakládání s nápadem

Poslední způsob naložení s nápadem má dva pravděpodobné konce. První variantou je, že původce nápadu je altruistou, který svůj nápad publikuje veřejně, snaží se jej šířit a vysvětluje ostatním lidem. Následně se dostavuje vnitřní uspokojení o dobře vykonané práci pro společnost, okruh lidí a subjektů stejného zájmu, nebo pro pár specialistů. Tyto autory nápadů přetavených ve zlepšováky a technická řešení můžeme znát z různých periodik a televizních pořadů jako je například Receptář prima nápadů, Rady ptáka loskutáka, atp.

Druhá varianta, jak může zrealizovaný nápad skončit je taková, že člověk nerad vidí, že jeho nápad je využíván cizími lidmi. Přijde pocit křivdy až vnitřní představa krádeže nápadu. Původci nápadu se nelze divit, věnoval svému dílu čas, zdroje a práci, načež si kdokoliv cizí jeho dílo využívá. Z morálního hlediska by bez dovolení k takové věci nemělo dojít, avšak zákony mluví jinak. Co není zakázáno, je dovoleno.

Samozřejmě, že je rozdíl markantní mezi skupinou kutilů, kteří neočekávají zisk, a mezi podnikatelskou sférou, kde mnohdy dobrý nápad nejen, že ušetří provozní a výrobní náklady podnikatelskému subjektu, ale rovněž osloví nové spotřebitele a stávající zákazníky. Protože je tržní hospodářství bojištěm s právem nejsilnějších, zde se nedá morální přístup očekávat. Přičemž se mnohdy stává, že parazitující subjekt, má z okopírovaného nápadu větší přínos, než subjekt původce nápadu.

1.3. Slovník pojmů

Již v předcházejícím textu zmiňuji určité výrazy, které nemusí být jasné každému čtenáři této magisterské práce. Obsahem kapitoly bude zejména uvedení pojmů, které se budou vyskytovat v textu, řazení je abecední:

- autor – osoba, která přenesla dílo ze svého vědomí do jakékoliv reprodukovatelné formy
- EPÚ/EPO – zkratka pro evropský patentový úřad
- design – vizuální vzhled, viz průmyslový vzor
- Lokarnské/Locarnské třídění – systém třídění výrobků chráněných průmyslovými vzory
- MPT – systém mezinárodního patentového třídění
- Niceské třídění – systém třídění ochranných známek podle seznamu výrobků a služeb, které ochranná známka zaštituje
- novost – originalita
- ochranná známka – prostředek k okamžitému informování spotřebitele s jakým výrobkem, službou má tu čest
- patent – úředně udělená právní ochrana na vynález
- patentový úřad – státní orgán realizující udělování práv k průmyslovému vlastnictví

- průmyslová práva – práva chránící řešení a nápady určené ke komercializaci v podnikání
- průmyslový vzor – ochrana vzhledu výrobku
- přihláška vynálezu – přihláška vynálezu čekající na rozhodnutí o zamítnutí, nebo udělení patentu
- přihlašovatel – osoba fyzická nebo právnická, která podala přihlášku k ochraně průmyslových práv
- původce – osoba, která vytvořila něco nového za použití svého intelektu, obdobné jako termín autor, pouze osoba fyzická
- řešerše – systematický průzkum a hloubkové vyhledávání informací dle zadání
- udržovací poplatek – poplatek nezbytný pro držení nabytých práv v platnosti
- ÚPV – Úřad průmyslového vlastnictví = český patentový úřad
- užitný vzor – úředně udělená právní ochrana na technické řešení
- validace – uvedení nabytých práv z regionálních přihlášek vynálezů a udělených patentů v platnost na konkrétním území
- vynález – nové řešení se silnou stopou vynálezecké činnosti
- vynálezecká činnost – míra intelektuální práce přesahující rutinní odbornou dovednost

- Vídeňské třídění – třídění ochranných známek podle grafických prvků, které obsahují
- WIPO – světová organizace duševního vlastnictví

1.4. Duševní vlastnictví

Jako duševní vlastnictví je označován nehmotný majetek tvořený právy k veškerým výsledkům tvůrčí lidské činnosti. Tvůrčí činností je myšlena intelektuální práce člověka, která vede k hmotným a nehmotným výsledkům.

Obecný pojem duševní vlastnictví zaštituje dvě velké množiny práv. První množinou jsou práva zvaná obecně autorská. Druhou množinou jsou práva nazývána průmyslové vlastnictví. Ne zcela správně, ale pro potřebu hrubého rozdělení, je možné prohlásit, že autorská práva jsou práva k estetickým, uměleckým výtvorům, zatímco průmyslová práva jsou zaměřena na výtvořiny užívané ve spotřebitelských a tržních podmínkách. Obě množiny mají společný průnik, který postihuje některé druhy práv týkající se duševního vlastnictví. Práva ukrytá v duševním vlastnictví se mohou vzájemně doplňovat, nebo existovat paralelně nezávisle na sobě.

Duševní vlastnictví	Na jaký druh díla jsou?	Jak právo vznikne?
Patenty	nové vynálezy	příhláška a průzkum
Autorská práva	původní umělecká díla	vzniká automaticky
Ochranné známky	odlišení a identifikace výrobků nebo služeb	používání a/nebo registrace
Průmyslové vzory	vnější vzhled	registrace*

Tabulka č. 1 - Rozdělení duševního vlastnictví

1.5. Autorské právo

Autorské právo je právem na libovolné dílo vytvořené člověkem, či skupinou lidí, které je vyjádřené v libovolné vnímatelné podobě. Jako prostředku vyjádření může být využito textu, malby, choreografie, zvuku, atp. Ve zjednodušené metafoře lze říci, že autorské právo vzniká na vše, co reprodukovatelně opustí mysl člověka. Z toho vyplývá, že pouhý nápad, který si autor nosí v hlavě, není chráněn autorským právem do doby realizace.

Autorské právo vzniká automaticky v okamžiku realizace, je globální a nemusí se nikde registrovat. Doba trvání autorských práv je sedmdesát let od úmrtí autora.

V neposlední řadě je důležité zmínit, že autorské právo chrání i kód softwaru, avšak to je poněkud slabší právo, neboť kód softwaru je možno optimalizovat tak, aby bylo dosaženo stejného kýženého efektu, přičemž dojde k odlišení od původního kódu a tím nedochází k porušení práv.

1.6. Průmyslové vlastnictví

Aby nedocházelo k situacím, které jsem uvedl v kapitole 2.2, bylo společností definováno takzvané průmyslové vlastnictví. Pod tímto pojmem si představme výhradní práva k dílům člověka, u kterých lze zjednodušeně povědět, že nemají na prvním místě umělecký význam, ale obchodní. Do této kategorie jsou zařazeny vynálezy, technická řešení, ochranné známky, design, výrobní postupy, specifické použití výrobků.

Pro Českou republiku jsou výhradní práva ke všem výše zmíněným kategoriím průmyslového vlastnictví ošetřena v zákonech a vyhláškách níže uvedených:

- Zákon č. 14/1993 Sb., o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví
- Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví
- Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách

- Zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení
- Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích
- Zákon č. 206/2000 Sb., o ochraně biotechnologických vynálezů
- Zákon č. 173/2002 Sb., o poplatcích za udržování patentů a dodatkových ochranných osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin a o změně některých zákonů
- Zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech
- Zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů
- Zákon 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech)
- Vyhláška č. 550/1990 Sb., o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů
- Vyhláška č. 21/2002 ze dne 21. prosince 2001, kterou se mění vyhláška Federálního úřadu pro vynálezy č. 550/1990 Sb.
- Vyhláška č. 550/1990 Sb., o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů ve znění vyhlášky č. 21/2002 Sb.
- Vyhláška č. 97/2004 Sb., k provedení zákona o ochranných známkách v platném znění (s účinky od 1. 4. 2004)
- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 243 ze dne 31. 5. 2002, kterou se provádí zákon č. 452/2001 Sb. o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele

Práva k vlastnímu průmyslovému vlastnictví zaštiťuje patentový úřad, který se v české republice nazývá: Úřad průmyslového vlastnictví a sídlí v Praze 6 - Bubeneč v ulici A. Čermáka 2a.

1.6.1. Průmyslový vzor

Průmyslový vzor je typem právní ochrany vzhledu výrobku, takzvaného designu. Souvisí nejvíce s autorským právem, neboť je založen na uměleckém oživení výrobku. Ochrana průmyslovým vzorem zahrnuje tvar, linie, barvy, materiál a strukturu. Ovšem neřeší již technickou funkci výrobku. Příklad karoserie opravdového auta – aerodynamika, bezpečnost, karoserie modelu pro děti – pouze imitace, pokud je jeden z případů chráněn průmyslovým vzorem, automaticky je vzhled zapovězen pro druhý případ.

Dalším příkladem může být sklenice Coca Cola.

OBR. č. 1 Sklenice Coca Cola převzato a upraveno z [1]

Průmyslový vzor opět chrání pouze tvar sklenice. Neřeší typ použitého skla, ani to, zda bude sklenice využita např. jako váza na květiny. Pokud by například někdo chtěl vyrábět stejně tvarovanou sklenici pro své nápoje, poruší práva společnosti Coca Cola a vystavuje se riziku, že bude sankcionován.

Průmyslový vzor si může autor, nebo jeho právní nástupce přihlásit až 12 měsíců od vlastního zveřejnění. Průmyslový vzor je možné držet v platnosti po dobu maximálně pětadvacet let. Doba platnosti je vždy pouze pět let a před jejím uplynutím se musí za poplatek prodloužit u patentového úřadu.

1.6.2. Ochranná známka

Ochranná známka je zaměřena na chránění individuality subjektů na trhu, jejichž zákazníci se v nabídce orientují podle jejich navození informace v povědomí zákazníka. Ochranná známka může být písemná ve formě prostého textu, grafická ve formě obrázku anebo kombinovaná ve formě obrázku s textem (prostým, či rovněž graficky upraveným).

OBR. č. 2 Obrazová ochranná známka Apple převzato a upraveno z [2]

OBR. č. 3 Kombinovaná ochranná známka převzato a upraveno z [3]

Symbol ® znamená, že se jedná o registrovanou ochrannou známku. Rovněž existuje označení ™, které signalizuje neregistrovanou, avšak používanou ochrannou známku.

Každá ochranná známka se musí nadefinovat pro konkrétní typ výrobků nebo služeb. Je tedy možné najít identické, nebo podobné, ochranné známky, přičemž jedna bude ochraňovat například potraviny a druhá například nábytek.

Ochranná známka platí po dobu deseti let od podání přihlášky a lze ji v posledním roce platnosti obnovit na dalších deset let po dobu neomezeně dlouho. Podmínkou úspěšné obnovy je zjevné užívání ochranné známky.

1.6.3. Označení původu a zeměpisné polohy

Označení původu chrání výrobky produkované v určité lokalitě, která svými parametry ovlivňuje kvalitu oněch výrobků. Výrobek vyrobený v jiné lokalitě stejným postupem by nedosahoval identických výsledků. Například označení původu, které nese Žatecký chmel, si díky dané lokalitě se specifickým složením půdy a se specifickými povětrnostními podmínkami zachovává charismatickou nezaměnitelnou vůni a hořkost.

Obr. č. 4 Označení původu – Žatecký chmel převzato a upraveno z [4]

Zeměpisné označení chrání výrobky s tradicí výroby v dané lokalitě, avšak suroviny k výrobě výrobku nemusí již z dané lokality pocházet. Například Olomoucké tvarůžky jsou vyráběny z mléka dováženého i z jiných lokalit.

1.6.4. Vynález a patent

Patent je zákonem umožněný monopol na nový vynález pro definovaný územní celek, z pravidla se jedná o území konkrétního státu. Patent se považuje za nehmotný majetek a je obchodovatelný. Buď lze prodat celý patent s tím, že kupující se stane nabyvatelem práv, nebo lze na patentovaný nápad poskytnout licenci, kterou si lze představit, jako pronájem práva k užívání patentovaného nápadu.

Podmínky licence jsou závislé čistě na dohodě zúčastněných stran, avšak platí pravidlo, že u licence je držitel patentu povinen starat se o správné udržování platnosti patentu a o vymáhání práv vyvstávajících z držení patentu. Držitel licence se může a nemusí tohoto účastnit finančně. Opět záleží na znění uzavřené licenční smlouvy, která je součástí běžného obchodu.

Aby mohl být udělen patent, musí přihlášený patent splňovat podmínky, které jsou uvedeny v zákoně Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích.

Podmínky jsou následující:

- světová novost = předmět vynálezu musí být úplně nový. Ať už celou koncepcí, nebo mohou být použita známá řešení ve zcela novém společném neočekávaném efektu.
- vynálezecká činnost = předmět vynálezu musí přesahovat svoji koncepcí a provedením pouhou rutinou dovednost odborníka znalého dosavadního techniky, který by pouhým zkoušením jemu známých věcí došel ke stejnému řešení. (příklad: zpětné zrcátko na řídítka motocyklu a zpětné zrcátko na řídítka sněžného skútru. Zrcátko na řídítka motocyklu je starší, v době podání přihlášky vynálezu zrcátka na řídítka sněžného skútru, proto byla přihláška vynálezu zamítnuta, neboť předmět přihlášky nesplnil podmínku vynálezecké činnosti.

předmět vynálezu přihlášky zrcátka na řídkta sněžného skútru je zcela zřejmě odvoditelný.)

- formální úprava přihlášky = text přihlášky vynálezu musí odpovídat tvaru dle metodických pokynů Úřadu průmyslového vlastnictví.
- vyloučené oblasti = předmět vynálezu v přihlášce patentu nemůže zahrnovat objevy, vědecké a matematické teorie nebo postupy, způsoby pravidla a plány k vykonávání duševní činnosti, programy počítačů v kódu nebo sledových algoritmech, uvedení informace bez dalšího technického specifikování, dále léčebné postupy a vynálezy odporující morálním pravidlům.

Přihláška vynálezu se podává na Úřad průmyslového vlastnictví, kde bude podrobena úplnému průzkumu. Přihlášku si může připravit přihlašovatel sám, ale přihláška vynálezu musí odpovídat metodickým pokynům Úřadu průmyslového vlastnictví. Riziko takového podání spočívá ve špatném vymezení se vůči dosavadnímu stavu techniky a v přílišném konkretizování předmětu vynálezu. Následně, pokud je patent udělen, je jeho ochrana velice úzká a je možné práva obejít modifikací řešení. Přihlášku vynálezu může připravit advokát, ale ještě lépe je se obrátit na některého patentového zástupce. Samozřejmě, že tyto služby jsou již placené nad rámec poplatků Úřadu průmyslového vlastnictví.

Doba zpracování přihlášky vynálezu a rozhodnutí o udělení, či neudělení, patentu českým patentovým úřadem leží přibližně v rozmezí od 12 až do 36 měsíců.

Poplatky za podání vynálezu na českém Úřadu průmyslového vlastnictví jsou ukotveny v zákoně ZÁKON č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích a rovněž Úřad má ceník uveden na webových stránkách.

Vypisovat konkrétní poplatky není smyslem této práce, ale pro přiblížení celkové sumy čtenáři vyjde podání přihlášky vynálezu se žádostí o úplný průzkum zpravidla do částky 5 000 Kč pouze za správní poplatky. Výše poplatků pro advokáty, nebo pro patentové zástupce, jsou velice různorodé a je vhodné oslovit více dodavatelů.

Udělený patent platí maximálně 20 let od data podání přihlášky na Úřadě. Přičemž se musí každý rok platnost patentu prodlužovat placením udržovacího poplatku. V prvních letech je udržovací poplatek malý (1. rok = 1 000 Kč), ale s postupem času narůstá jeho výše exponenciálně (20. rok = 24 000 Kč), aby si přihlašovatelé rozmysleli držení patentů v platnosti po maximální dobu. Tím se podporuje vývoj, neboť se patenty přestanou udržovat v platnosti a chráněná řešení se dříve stanou součástí dosavadního stavu techniky.

Patent je možné rozšířit do dalších spolupracujících států světa v časovém limitu jednoho roku od data podání na patentový úřad, jak je ukotveno v Pařížské patentové úmluvě (1883). Po uplynutí této doby je již původně přihlášený patent překážkou novosti později podaných přihlášek vynálezu na stejné, či mírně pozměněné řešení.

1.6.5. Technické řešení a užitný vzor

Další možnou ochranou nápadů týkajících se technických řešení je takzvaný užitný vzor. Pro užitný vzor platí obdobná pravidla, jako pro vynálezy přihlášené na patent.

- světová novost = technické řešení musí být úplně nové. Ať už celou koncepcí, nebo mohou být použita známá řešení ve zcela novém společném neočekávaném efektu.
- překročení odborné dovednosti = technické řešení musí přesahovat svoji koncepcí a provedením pouhou rutinou dovednost odborníka znalého dosavadního techniky, který by pouhým zkoušením jemu známých věcí došel ke stejnému řešení.
- formální úprava přihlášky = text přihlášky užitého vzoru musí odpovídat tvaru dle metodických pokynů Úřadu průmyslového vlastnictví.

- vyloučené oblasti = technické řešení v přihlášce užitého vzoru nemůže zahrnovat objevy, vědecké a matematické teorie nebo postupy, způsoby pravidla a plány k vykonávání duševní činnosti, programy počítačů v kódu nebo sledových algoritmech, uvedení informace bez dalšího technického specifikování, způsoby činnosti technického systému a způsob výroby.

Na rozdíl od přihlášky vynálezu, u technických řešení pro užité vzory nedělá Úřad úplný průzkum. Úřad přihlášku zkoumá z hlediska formální stránky jako vhodnou/nehodnou pro zápis do rejstříku užitéch vzorů. Z toho vyplývá, že řízení užitého vzoru je mnohem rychlejší, než řízení přihlášky vynálezu, a to tak, že dojde k zápisu zpravidla do 4 až 5 měsíců od podání přihlášky.

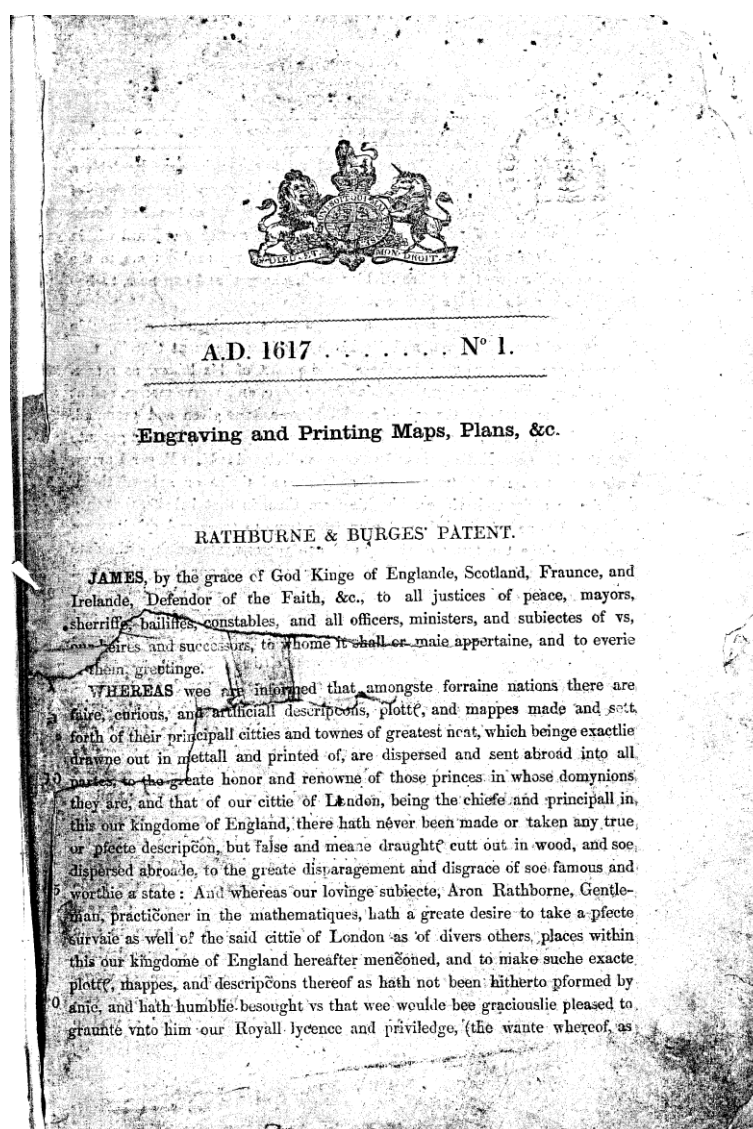
Panuje názor, že užité vzory jsou slabší formou ochrany technického nápadu, nežli patenty. To není pravda. Dobře připravený užité vzor je stejně validní materiál, jako patentová listina. Problém užitéch vzorů je takový, že není prováděn úplný průzkum patentovým úřadem a mnohdy dojde k zápisu řešení, která nesplňují podmínky novosti a překročení rámce odborné dovednosti. Díky tomu je značná část užitéch vzorů posléze úředně vymazávána a mezi lidmi, kteří s tím přišli do kontaktu, se usídluje názor o slabé ochraně užitéch vzorů.

Pokud si přihlašovatel udělá průzkum novosti před podáním přihlášky užitého vzoru a na samotnou přípravu přihlášky si najme odborníka, je užité vzor výhodný, díky rychlosti zápisu a nízkým poplatkům. Užité vzor platí po dobu 4 let a je možno si platnost dvakrát prodloužit o tři roky na celkových 10 let platnosti od data podání přihlášky. Užité vzory se doporučují v oblastech s vyšším tempem vývoje, kde není žádoucí dlouze čekat na rozhodnutí o udělení patentu.

1.7. Historie patentové ochrany

Prvním zaznamenaným druhem patentové ochrany bylo nařízení v starém jihoitalském městském státě Sybarisi v přibližně 5. století před našim letopočtem. V nařízení stálo, že pokud kuchař vynalezne nový a chutný pokrm, je zapovězeno po dobu jednoho roku na území státu tento pokrm vařit. [17]

Další patentový systém, který je znám, je z mnohem pozdější doby a to z Benátek 15. století. Zde už benátský soud vydává opatření, že nové vynálezy, které na území Benátek nejsou doposud známy, se mohou nechat patentovat po dobu deseti let. Tento systém je jedním ze základních kamenů aktuálního stavu patentového systému. Dalším rozvíjícím prostředím bylo anglické království rovněž v 15. století, kde král Jiří VI. jako první uděloval práva k monopolu na patent dobu dvaceti let. V databázi britského patentového úřadu je možné naleznout naskenované kopie velice starých patentových dokumentů. [17]

Obr. č. 5 Jeden z nejstarších elektronicky dostupných anglických patentů převzato a upraveno z [5]

V současné době je možné odpozorovat tři základní filozofické a regionální přístupy k patentovému systému. Anglosaský přístup, který zahrnuje území Anglie, území bývalých britských kolonií a USA, další přístupy jsou románský a německý, které se prostupují a dnes jsou již smíšeny v jednotném evropském systému, který slouží jako ukazatel směru vývoje jednotlivým národním patentovým legislativám.

Nejmarkantnější rozdíl mezi anglosaským a evropským systémem byl do začátku roku 2013 v pohledu na novost vynálezu. Zatímco evropský systém striktně dodržuje pravidlo „první je ten, kdo podá první přihlášku“, tak v anglosaském systému se novost řešila pravidlem „první je ten, kdo to první vynalezne“. Takové pravidlo vedlo k neuvěřitelným průtahům řízení o udělení patentu, neboť i pouhé soudní napadení zdrželo možnost majitele patentu vymáhat svá práva. Mnohdy velké společnosti likvidovali malé podniky a jednotlivce, neboť soudní výlohy, zejména v USA, jsou extrémně vysoké a žalovaná strana raději požádala o mimosoudní dohodu.

Od začátku roku 2013 však USA přistoupilo na evropské pravidlo a všechny nové patentové přihlášky jsou již takto posuzovány.

1.8. Současný stav patentových systémů

V současné době se těší velkému rozvoji podávání přihlášek vynálezů v Číně, která již překonala v počtu nových přihlášek za rok dlouholetého lídra USA. Ještě v roce 2009 měla Čína druhé místo v závěsu za USA, načež v roce 2012 měla 100% nárůst počtu přihlášek a stala se neotřesitelným lídrem.

Čína se aktivně zapojuje do všech jednání týkajících se vývoje a směřování patentového systému. Rovněž je signatářem a aktivním členem mezinárodních dohod. Praxe je však za teorií a v Číně dochází k respektování patentových práv zahraničních subjektů pouze v případě úzké spolupráce s čínskými podniky, které realizují výrobu. Majitel práv, který by chtěl do Číny pouze dovážet a vynucovat si svá práva soudně nemá nejmenší šanci ve svém snažení uspět.

Dalším významným krokem do budoucnosti je úspěšné realizování spolupráce mezi patentovým úřadem USA, Evropským patentovým úřadem a Japonským patentovým úřadem. Dohoda o spolupráci nese zjednodušený název „patent prosecution highway“. Obsahem dohody je úzká spolupráce rešeršních oddělení zmíněných patentových úřadů, které do doby vstoupení dohody v platný stav, prováděly ke stejné přihlášce tři nezávislé rešeršní analýzy. Nyní pokud jeden z patentových úřadů již vlastní výsledky rešerše, zbylé dva patentové úřady výsledky respektují a urychlí průběh řízení o přihlášce vynálezu.

Posledním významným trendem je jednání o patentu s jednotným účinkem. Tato jednání probíhají na území evropské osmadvacítky, včetně přizvaných států, majících zájem spolupracovat. Smyslem jednání je vytvoření patentového systému, který by zahrnoval území všech spolupracujících států.

Doposud je situace taková, že každý stát si na svém teritoriu vede vlastní patentová řízení, která zakončuje neudělením/udělením patentu. Pokud patent úřad udělí, platí patent pouze pro dané území státu, rovněž je vyžadováno platit udržovací poplatek a poplatky v případě soudního sporu, přičemž je výsledek soudního procesu platný pouze ve státě, kde soudní líčení proběhlo. Ani aktuálně fungující Evropský patent toto neřeší, protože po získání Evropského patentu je majitel patentu povinen vybrat si jednotlivé státy, do kterých bude Evropský patent validován, tzn., že se Evropský patent rozpadne na více dílčích států, které již průzkum přihlášky nedělají, pouze vystaví patentové listiny po doložení překladů do úředních jazyků.

Patent s jednotným účinkem by měl tento systém nahradit tak, že by se podala pouze jedna přihláška vynálezu, pokud by byl patent udělen, platí okamžitě ve všech spolupracujících státech, udržovací poplatky se budou platit pouze jedny a v případě soudního sporu bude rozhodovat pouze jeden soud s rozsudkem platným pro území všech spolupracujících států. Rovněž by měly být nižší správní poplatky na podání přihlášky vynálezu. Dohoda je již v platnosti od 1. 1. 2014, ale aktivně a fakticky bude uplatňovaná, až dojde i k uzavření dohody o finální podobě jednotného soudu. Zde se stále jedná a konec jednání nelze odhadnout, neboť jde o prestižní instituci a každý stát

by ji chtěl mít na svém území. Státy, které se distancovaly od patentu s jednotným účinkem, jsou Španělsko a Itálie, zde se bude stále fungovat podle jejich systému.

1.9. Advokáti a patentoví zástupci

Jak jsem již uvedl výše, tak odborníky schopnými připravit kvalitní patentovou přihláškou jsou advokáti a patentoví zástupci.

Z praxe mohu povědět, že ne všichni advokáti, mají technické myšlení. Formálně jsou jejich přihlášky ve většině případů naprosto v pořádku, avšak při studiu přihlášek v rámci svých pracovních povinností se mnohdy pozastavuji nad tím, že autorovi textu přihlášky zcela uniká hlavní technický smysl. Myslím si, že advokát, který se snaží být, co nejvíce univerzální nedovede připravit dobrou přihlášku vynálezu nebo užitého vzoru. Musíme brát v potaz, že advokát se věnuje právu od ukončení střední školy.

Oproti tomu je patentový zástupce osoba oprávněná zastupovat původce vynálezů a technických řešení s technickým vzděláním. Mnozí patentoví zástupci jsou vystudovaní inženýři stavaři, strojaři, elektrotechnici. Další skupinou patentových zástupců jsou odborníci z biologie, chemie atp. Tito lidé jsou obeznámeni s technikou a vědou. Rovněž absolvovali minimální tříletou praxi pod vedením starších patentových zástupců a složili zkoušky z práva týkajícího se duševního vlastnictví. To je již samo o sobě předpokladem, že porozumí technickému problému, provedou analýzu a připraví přihlášku formálně naprosto odpovídající. Patentoví zástupci jsou uvedeni v rejstříku na stránkách komory patentových zástupců. Na těchto internetových stránkách je možno vyhledat si patentovaného zástupce ve svém okolí. Pro úplnou informaci je webová adresa komory patentových zástupců <http://www.patzastupci.cz>. Případně lze najít odbornou pomoc velice jednoduše přes vyhledávač Google.

Patentoví zástupci jsou ze zákona povinni dodržovat mlčenlivost, takže nehrozí, že by došlo ke zcizení myšlenky na základě prosté konzultace s původcem, nebo přihlašovatelem vynálezu, či užitého vzoru.

1.10. Jak ochránit vlastní vynález/technické řešení?

V kapitolách na začátku magisterské práce jsem uvedl, že autor může se svým dílem (vynálezem, technickým řešením) naložit několika možnými způsoby, respektive, jaké jsou nejčastější osudy nápadů. V následujících kapitolách předpokládáme, že má původce/přihlašovatel nesporný zájem o zisk ochrany na svůj nápad.

1.10.1. Odborná příprava přihlášky nebo přihláška vlastními silami?

Úplně první otázkou, kterou si přihlašovatel klade, je zda si přihlášku připraví sám, nebo zda se obrátí na odbornou pomoc. Obě varianty jsou možné, neboť Úřad nevyžaduje od občanů České republiky oficiální zastupování.

Výhodou přihlášení vynálezu nebo technického řešení vlastními silami je bez debat nízká cena. Správní poplatky se v součtu vyšplhají k pěti tisícům korun. Volba využití vlastních sil je vhodná zejména, zda se chystáme přihlásit jednoduché, nebo komplikované technické řešení, či vynález. V případě jednoduchého řešení lze odporovat určité náležitosti a využít dostupných metodických pokynů Úřadu. Význam těchto přihlášek je spíše osobní, kdy přihlašovatel (uvažujeme, že původce je rovněž přihlašovatelem) chce získat udělený patent spíše pro naplnění potřeby vlastní realizace a přihlašovatelé nezáleží na tom, jestli je právní ochrana vycházející ze znění uděleného patentu silná, nebo slabá.

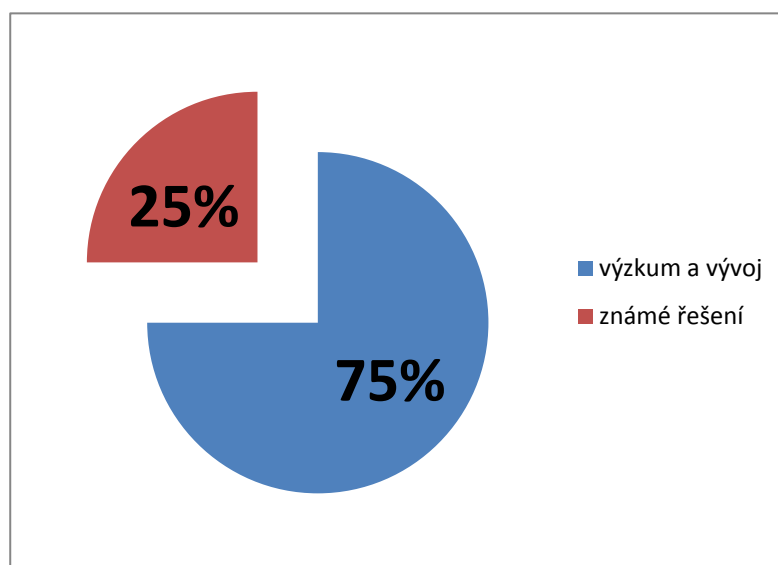
Pokud však chce přihlašovatel s patentem obchodně pracovat, je riziko, že mu slabě napsaný patent ukončí obchodování dříve, než pořádně započne. Zde přichází v úvahu odborná pomoc. Přihláška od odborníka se píše tak, aby vytěžila maximum z nápadu, který je ohraničený dosavadním stavem techniky. Takový ochranný dokument se už k obchodování hodí více, neboť se konkurenci hůře obchází.

Ať už se přihlašovatel rozhodne pro tvorbu přihlášky vlastními silami, nebo se obrátí pro odbornou pomoc, je další postup rozepsaný níže společný pro obě varianty.

1.10.2. Je nápad opravdu nový?

Nejčastější zkárou patentových přihlášek na nové nápady je nedostatek světové novosti. Ačkoliv nápad autor nikde nezkopíroval, a i kdyby byl připojen na detektor lži, který by lež neukázal, přesto se stává, že řešení je již známé. Je velice běžné, že jeden nápad napadne nezávisle na sobě více lidí. Nejčastěji omývaný příklad je Divišův bleskosvod a nezávisle na tomto vynálezu publikovaný „Lapač blesků“ od B. Franklina z nedávné historie USA.

Mnohdy si vědci říkají, že jim se nic takového přihodit nemůže. Omyl! Ačkoliv vědci řádně provádějí rešerše v databázích vědeckých článků, tak tyto databáze nejsou dostatečně hluboké. Odhaduje se, že až 25 % veškerého výzkumu a vývoje se týká již známých věcí.

Obr. č. 6 Ilustrační graf

Jako konkrétní příklad mohu uvést vynález z britské patentové přihlášky GB 2365393 A o názvu „Rotating aircraft wheels prior to landing“ z roku 2002. Předmětem patentové přihlášky je zařízení pro roztáčení kol letadla před přistáním. Při přistání letadla totiž dochází k velkému zatížení a opotřebení pneumatik přistávacích kol, které jsou z klidu v momentě roztočeny do vysokých otáček. Pneumatiky praskají a ohrožují letadlo. Autor vynalezeného předmětu přihlášky vedl výzkum a následně si zažádal o patent na

křídélka, kterými se přistávací kola opatří. Proud vzduchu zabírá o křídélka, pneumatika se před dosednutím na plochu roztočí a zatížení kola v momentě přistání je nižší.

(12) **UK Patent Application** (19) **GB** (11) **2 365 393** (13) **A**

(43) Date of A Publication **20.02.2002**

(21) Application No **0019361.5**

(22) Date of Filing **07.08.2000**

(71) Applicant(s)
Peter John Ginn
153 Waller Road, New Cross, LONDON, SE14 5LX,
United Kingdom

(72) Inventor(s)
Peter John Ginn

(74) Agent and/or Address for Service
Peter John Ginn
153 Waller Road, New Cross, LONDON, SE14 5LX,
United Kingdom

(51) INT CL⁷
B64C 25/40

(52) UK CL (Edition T)
B7G G8H

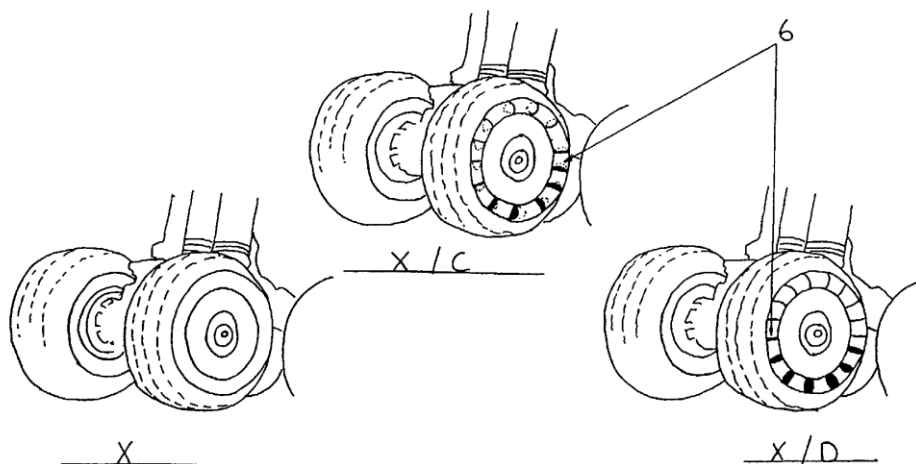
(56) Documents Cited

GB 2334925 A	GB 2242401 A
GB 2193932 A	GB 2080217 A
GB 1407358 A	GB 0516738 A
US 4040582 A	US 3233849 A

(58) Field of Search
UK CL (Edition R) **B7G**
INT CL⁷ **B64C 25/40**

(54) Abstract Title
Rotating aircraft wheels prior to landing

(57) An aircraft tyre or wheel is provided with pockets or ridges 6, which catch the airflow past the wheel and cause the wheel to rotate. The pockets/ridges may be formed in the tyre or an additional member for attachment to the wheel. Means may be provided for diverting air from a pocket into the wheel assembly for cooling purposes.

At least one of these pages has been prepared from an original which was unsuitable for direct photoreproduction.

Obr. č. 7 - První stránka přihlášky vynálezu GB2365393 (A) převzata a upravena z [6]

Britský patentový úřad přihlašovatelí patent neudělil, neboť provedl rešerši a nalezl principiálně shodné řešení prezentované v americké patentové přihlášce US 1833019 A z roku 1929. Zde je řešeno roztáčení kol letadla pomocí odporu vzduchu, který působí na křídélka vytvořená na pneumatice.

Nov. 24, 1931.

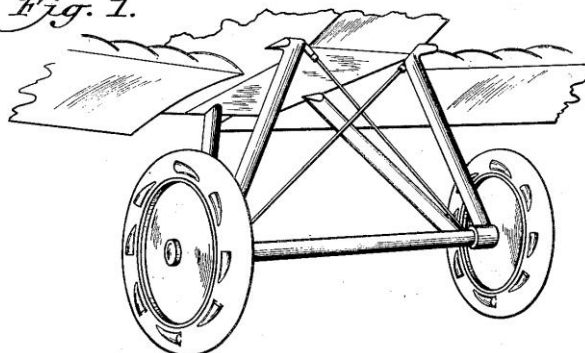
J. A. FAUCHER ET AL

1,833,019

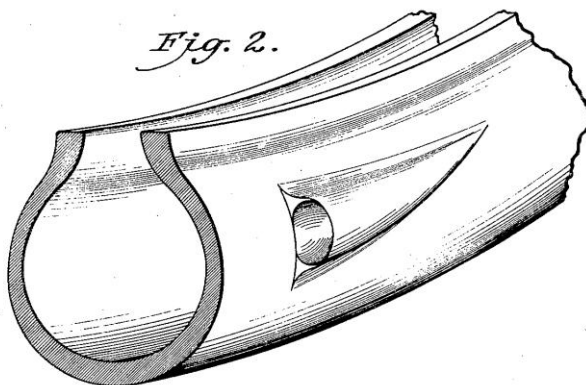
AIRPLANE TIRE

Filed Nov. 1, 1929

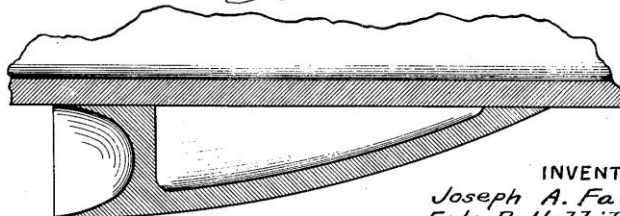
Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 3.

INVENTORS
Joseph A. Faucher
Erle P. Halliburton
BY
Walter S. Pines
ATTORNEY

Obr. č. 8 - První stránka přihlášky vynálezu US 1833019 (A) převzata a upravena z [7]

Chybám, jako byla tahle, se dá s velkou úspěšností předcházet pomocí patentových rešerší. Patentová rešerše je systematické hledání vynálezu, nebo technického řešení shodného s nápadem, nebo alespoň co nejvíce příbuzného. Patentové rešerše se dají velice dobře provádět v přístupných databázích národních patentových Úřadů nebo v mezinárodních patentových databázích zašitovaných organizacemi WIPO (Patentscope) nebo EPO (Espacenet). Databáze Espacenet vyhledává mezi 80 miliony patentových dokumentů. Za úvahu stojí položit si otázku, zda existuje databáze s 80 miliony vědeckých článků na jednom místě a bezplatně přístupných.

Další velkou chybou, se kterou se setkávám zejména u malých podnikatelů a akademických pracovníků, je to, že si sami původci předčasně zveřejní své nápady, čímž okamžitě ztrácí světovou novost. Za zveřejnění se považuje cokoliv, co prezentuje nápad veřejně skupině lidí. I nalepení daného řešení ve formě letáčku na zastávce autobusu je z hlediska legislativy zveřejnění. Zatímco malí podnikatelé chtějí dodatečně ochranu na produkt, který má u spotřebitelů úspěch, a začal být kopírován, akademičtí pracovníci doplácí na tlak ohledně publikování.

**NIKDY NEZVEŘEJŇOVAT NÁPAD (PUBLIKOVAT) PŘED
PODÁNÍM PŘIHLÁŠKY VYNÁLEZU/UŽITNÉHO VZORU!!!**

Obr. č. 9 – Varování před chybou.

1.10.3. Patentová rešerše a mezinárodní patentové třídění

Sám přihlašovatel si může provádět vlastní patentovou rešerši. Z pravidla vyhledává podle klíčových slov obsažených v názvu nebo v anotaci evidovaných dokumentů. Další možností vyhledávání je podle jmen původců, nebo přihlašovatelů, ať jsou to fyzické nebo právnické osoby. Nevýhoda takového vyhledávání je zejména ve výstupech z databází obsahujících obrovské množství potencionálních výsledků.

Odborníci používají speciální systém mezinárodního patentového třídění, které katalogizuje jednotlivé oblasti techniky. Mezinárodní patentové třídění, zkratka MPT, je společné pro všechny kooperující státy zašitované organizací WIPO.

MPT je rozděleno na sedm hlavních kategorií, které jsou značeny písmeny. Kategorie „A“ je určena pro lidské potřeby, kategorie „B“ pro průmyslovou techniku a dopravu, „C“ je určeno pro chemii a hutnictví, „D“ je určeno pro textil a papír, „E“ je pro stavebnictví, „F“ pro mechaniku, osvětlování, topení, zbraně, práci s trhavinami, „G“ je pro fyziku a kategorie „H“ je pro elektřinu. Někdy se vyskytuje kategorie „Y“, která je určena pro nové, rychle se rozvíjející technologie, doposud vhodně nezatříděné. S tím se lze setkat zejména u dokumentů z USA.

Každá kategorie má subsystém vytvořený ze značícího písmene a arabské číslovky, který se dále dělí na další skupiny značené abecedou a rozšířené opět čísly. Na závěr jsou takzvané podskupiny, které se oddělují lomítkem a značí se číselně. Pokud je za lomítka dvojitá nula, nebo pokud se lomítko nepoužije, berou se v potaz všechny podskupiny. Níže následuje příklad:

A01B1/02 Lidské potřeby (A). Zemědělství (01). Zpracování půdy, stroje a nástroje (B). Ruční nářadí (1). Rýče a lopaty (/02).

Patentová rešerše je velice časově náročná, protože je potřeba nalezené dokumenty prostudovat. Někteří odborníci ji mají ve svém portfoliu služeb. Nalezené dokumenty jsou cizojazyčné a je potřeba jazyku rozumět. Naštěstí databáze Espacenet spolupracuje se společností Google, která vybavila stránky strojovým překladačem. Od letošního roku je zahrnuta i čeština, avšak na kvalitě překladu se stále pracuje. Nejvhodnější je nechat si přeložit nalezené dokumenty do angličtiny, která má strojový překlad na vysoké úrovni. Velice chvályhodné je zavedení překladače z asijských znaků. Zejména s rapidním nárůstem čínských přihlášek nepřipadá v úvahu ignorovat tyto dokumenty mezi výsledky.

Pokud to mohu shrnout v jednom odstavci, tak patentová rešerše, ačkoliv nese náklady navíc, je velice dobrým prvním krokem při realizaci ochrany nápadu. Nejenom, že zjistíme, zda nápad je nový, ale zjistíme si nejbližší stav techniky, který využijeme při přípravě samotné přihlášky vynálezu nebo užitého vzoru na nápad.

Pokud nechceme rešerši realizovat, můžeme se u přihlášky vynálezu spolehnout na vypracování rešerše Úřadem, kdy správní poplatek za rešerši se pohybuje okolo tisíci korun. Rešerše u odborníka se pohybuje v cenových relacích mezi osmi až dvaceti tisíci korun bez DPH. Na správní poplatky se DPH nevztahuje. Rozdíl je markantní, ale mnohdy může zachránit budoucí a mnohem vyšší náklady.

Nevýhody patentové rešerše od Úřadu spočívají v dlouhé čekací lhůtě a nemožnosti zasáhnouti do již podané přihlášky vynálezu. Jakékoliv zásahy do již podané přihlášky nesmí jít nad rámec původního podání. Mnohdy je již přihláška zveřejněna, jak ukládá zákon stanovující, že po 18 měsících od podání je nutno přihlášku zveřejnit. Následné zpětvzetí přihlášky a podání nové, polepšené přihlášky v reakci na výsledky rešeršní zprávy od Úřadu je ztrátou peněz, neboť již zveřejněná přihláška je závadou na světovou novost.

1.10.4. Další podmínky pro udělení patentu/užitného vzoru

Pokud je světová novost v pořádku, ještě není vyhráno, protože jsou i další podmínky, které musí nápad popsany v přihlášce splňovat. Zejména jde o podmínku vynálezecké činnosti, která rozděluje genericky vytvořená řešení vycházející pouze z ekvivalentních úprav známého stavu techniky odborníkem. Toto kritérium je mnohdy velice neobjektivní, protože záleží na posouzení referenta Úřadu. Referenti mají odlišnou míru praxe, jiné vzdělání a klidně je možné, že stejnou věc posoudí dva referenti patentového úřadu nezávisle na sobě zcela odlišně.

Druhá podmínka je průmyslová využitelnost, která klade na původce naplnění smysluplnosti nápadu. Například pokud by původce přihlásil elektromotor s úmyslně nízkou účinností, bude Úřadem vyzván, aby doložil jaký smysl má takový motor pro společnost.

1.10.5. Jak široce nárokovat nápad?

Další otázka, kterou si musí přihlašovatel položit je, jak ze široka chce chránit svůj nápad. Omezujícími hranicemi je dosavadní stav techniky zjištěný z rešerší. Cokoliv, co by jej kopírovalo a nepřidávalo novou hodnotu, Úřad zamítá. Rovněž je zase zbytečně příliš se v přihlášce specializovat na konkrétní řešení.

Velice často se stává v přihláškách vynálezů a užitných vzorů, že je v nich velice kvalitně popsáno konkrétní řešení, které například využívá pět rozprašovačů vodní mlhy uspořádaných do kruhu. Jenže díky naprosté konkrétnosti je možné tuto ochranu jednoduše obejít, že použiju počet rozprašovačů jiný, než pět. Pak přicházejí všechny vynaložené náklady vniveč. Ideální formulací je například „alespoň jeden rozprašovač vody“. Odborník takové obraty používá automaticky.

Jako odborník na přípravu patentových přihlášek preferuji postup, který při jednání s klienty, nazývám „struktura prastarého dubu“. Pokud uděláme rešerši, považují výsledky rešerše za úrodnou půdu, na které se nachází vzrostlý dub. Vše co je pod úrovní půdy a tvoří kořeny, ze kterých strom roste, je dosavadním stavem techniky. Od tohoto stavu vycházím a beru jej jako limitující, to znamená, že pod povrch se nevracím.

Následně napíši první (nezávislý) patentový nárok, který považuji za kmen dubu, tzn. nárok vyskytující se v nejnižší části hned vedle stavu techniky. Tento nárok vychází z půdy, z dosavadního stavu techniky, a je dostatečně široký a silný, aby mohl nést další části stromu. Může je nést a nemusí, nebo se může rozdělovat do více silných větví, které se pak rozvětvují s novými a novými nároky dále do podrobné struktury. Důležité je zachovat návaznost, protože ani v přírodě nemůže existovat větev levitující jen tak v prostoru.

Pokud mi Úřad při průzkumu přihlášky zamítne oblast kmenu, není nic jednoduššího, než přejít na silnější větve. A tak podobně, dokud nejsem na patentovatelné úrovni, ačkoliv mám z dubu spíše křovisko vybíhající z půdy dosavadního stavu techniky

Tento přístup k plánování rozsahu ochrany přihlášky bohužel mnozí advokáti a samopřihlašovatelé nedodržují a zbytečně se okrádají o svá práva.

1.10.6. Užitný vzor

Klienti se používání užitných vzorů obávají, neboť na užitné vzory slyší velice často negativní recenze. Ano, je pravda, že Úřad velice často provádí výmaz užitných vzorů z rejstříku, což pak mnohé přihlašovatele zklame. Je to dáno několika faktory.

ZprvÉ Úřad neprovádí průzkum světové novosti. Jakmile je na Úřad podán návrh na výmaz užitného vzoru podložený relevantní patentovou rešerší, je otázkou krátkého času, než dojde k výmazu.

Za druhé velice často je přístupováno k užitnému vzoru jako k rychlému a snadnému dokumentu, který bývá často špatně napsán a jeho rozsah chráněných práv k technickému řešení je dost omezený.

Za třetí jsou lidé, kteří zneužívají nízké informovanosti veřejnosti. Tito lidé si přihlásí užitný vzor na známé řešení, zneužijí faktu, že Úřad zkoumá pouze formální hlediska přihlášky a užitný vzor zapíše. Následně lidé kontaktují malé podniky a živnostníky s prohlášením, že byly porušeny jejich práva a že pokud se mimosoudně nevyrovnají, dojde k soudu. Většinou mají úspěch a nezákonně se obohacují.

Za poslední nejsou užitné vzory oblíbené na akademické půdě, protože byly zneužívány k zisku bodů za vědeckou činnost. Bodování užitného vzoru jako výstupu vědecké činnosti bylo zrušeno.

Já osobně považuji negativní přístup k užitným vzorům za škodu, protože užitný vzor je dle mého názoru perfektním nástrojem k rychlé inovaci a zavedení inovace do praxe.

1.11. Ochrana v zahraničí

Ochrana v zahraničí má podobné principy jako u nás. Aby byl udělen patent v zahraničí, je potřeba splnit podmínku světové novosti, vynálezecké činnosti a průmyslové využitelnosti. Užitné vzory nejsou právně zakotveny v některých zahraničních státech. Proto budu mluvit jen o patentech. Avšak většina podmínek patentů a užitných vzorů spolu souvisí, dokonce jsou vzácné výjimky a některé zahraniční patentové úřady dělají základní průzkum na novost u užitných vzorů.

Pokud si podám národní přihlášku vynálezu nebo užitného vzoru, ale ještě nevím, zda vůbec chci chránit řešení v zahraničí, natož abych věděl, kde přesně v zahraničí bych udělený patent chtěl, nejsem po určitou dobu omezen v rozhodování. Této době se říká prioritní lhůta, během které již nevádí zveřejnění předmětu přihlášky vynálezu.

Prioritní lhůta trvá jeden rok a začne se počítat ode dne podání přihlášky vynálezu. V průběhu této lhůty mohu vypracovávat obchodní plán, podle kterého si pak následně ochráním i zahraniční teritoria. Pokud lhůta vyprší, před podáním přihlášek v zahraničí, je dříve podaná přihláška vynálezu na překážku světové novosti později podaných zahraničních přihlášek, bez ohledu na to, že je podává sám původce a přihlašovatel dříve podaného, a třeba již i uděleného patentu.

Tento případ se děje zejména v podnikatelské sféře, kdy není obchodní plán příliš propracovaný a podnikatelský subjekt nezná prioritní lhůtu. Konkurence sleduje obchodní úspěchy, a pokud je výrobek spotřebiteli žádaný a není řádně ochráněn na území konkurence v prioritní lhůtě, okamžitě se objeví kopie výrobků.

1.11.1. Národní přihlášky vynálezu

První možností je podat sérii národních přihlášek vynálezu u zahraničních patentových úřadů. Každou přihlášku musí zastupovat místní patentový zástupce, některé úřady umožňují podání přihlášky fyzické osobě bez zástupce. Přihláška vynálezu, která odpovídá znění mateřské přihlášky vynálezu, musí být přeložena do patřičného

úředního jazyka, načež je podstoupena na ostatních patentových úřadech nezávislému řízení o udělení patentu. Musí být dodržena prioritní lhůta mateřské přihlášky.

U řízení z užitných vzorů je prakticky jedno, zda podáme sérii národních přihlášek hned po podání mateřské přihlášky, nebo až před koncem prioritní lhůty. U většiny užitných vzorů se průzkum novosti nedělá. Užité vzory budou zapsány po splnění formálních náležitostí přihlášek.

U přihlášek vynálezu má smysl vyčkat ke konci prioritní lhůty mateřské přihlášky, neboť patentový úřad odesílá výsledky průzkumu na novost okolo devátého měsíce od data podání přihlášky. Pokud je rešeršní zpráva od patentového úřadu velice negativní, ušetří přihlašovatel své prostředky tím, že od podání přihlášek vynálezu v zahraničí ustoupí.

1.11.2. PCT přihláška x Světový patent

Velice často se v praxi setkávám s požadavkem na získání světového patentu. Bohužel, musím klienta vždy zklamat sdělením, že žádný světový patent neexistuje. Klient se však nevzdává, vždyť o tom světovém patentu slyšel, nebo četl. Následně klientovi vysvětlím, že jsou jeho informace zkreslené. To, o čem slyšel, je světová patentová přihláška, která vychází z dokumentu o mezinárodní spolupráci „Patent Cooperation treaty“, ve zkratce PCT, která se začala používat v sedmdesátých letech minulého století. Dohodu respektuje okolo 156 států včetně několika regionálních uskupení, což pokrývá většinu globalizovaného světa.

PCT přihláška vynálezu se chová jako jiná obyčejná přihláška podaná u národního patentového úřadu. PCT přihláška se odesílá na mezinárodní patentový úřad ve Švýcarsku, kde je vedeno řízení zabývající se průzkumem novosti a průzkumem formálních náležitostí přihlášky. Výsledky tohoto řízení nevedou k udělení patentu, avšak mají následně doporučovací, ale nezávazný, charakter pro patentové úřady, které mohou následně urychlit trvání řízení o přihlášce vynálezu.

Po podání PCT přihlášky vynálezu začne běžet lhůta pro vstup do jednotlivých národních nebo regionálních fází u jednotlivých patentových úřadů. Opět se platí překlady do úředních jazyků, patentoví zástupci a správní poplatky jednotlivých států. Podle výše uvedeného se jeví PCT přihláška bez jakýchkoliv výhod jako zbytečný krok. To ale není tak úplně pravda, protože hlavním významem PCT přihlášky je prodloužení prioritní lhůty mateřské přihlášky vynálezu nebo užitého vzoru o dalších 18 měsíců. Celkem si tedy může přihlašovatel blokovat prioritu po dobu 30 měsíců. Někteří patentoví zástupci uvádějí až 31 měsíců, ale to je pravda jen u několika výjimek zahraničních patentových úřadů, převaha lhůty všech patentových úřadů je na 30 měsících, proto o 30 měsících mluvím, jako o definitivním čísle.

Co to znamená? Uvedu příklad, kdy máme český užitný vzor na výrobek, který se dobře prodává u nás v České republice, a měl by potenciál na odbyt i v zahraničí. Mohu rovnou přihlásit zahraniční přihlášky, avšak stále nevím, jaký odbyt bude. Zákonná roční prioritní lhůta se blíží ke konci, ale stále není odbyt zcela zmapován, podáme tedy PCT přihlášku vynálezu, která mi prioritní lhůtu prodlouží o dalších 18 měsíců. Následně zjistím, že rentabilní jsou pouze některé státy, tak si podám přihlášky pouze do těch určitých států. Současně přihlašovatel získá rešeršní zprávu, která posílí, nebo zvýší opatrnost ohledně aktivity vymáhání držených práv.

Další výhodou je, že když přihlašovatel nemá ambice pro ochranu v zahraničí, přesto konkurence musí vyčkávat, zda prioritní lhůtu přihlašovatel uplatní. Pokud by začala konkurence podnikat s výrobkem v době prioritní lhůty, podá si přihlašovatel PCT přihlášky v jejím domovském státě národní přihlášku vynálezu a po udělení práv se začne vymáhat soudní cestou škoda. Tím je možné zavést jméno přihlašovatele na zahraničním trhu, aniž by ho konkurence zastínila svoji značkou a výrobní kapacitou.

1.11.3. Regionální přihlášky

V určitých regionech patentové úřady spolupracují, ustanoví jeden hlavní patentový úřad, který vede řízení o podané přihlášce. Po skončení řízení zbylé patentové spolupracující úřady výsledky řízení respektují a okamžitě na ně reagují. České

republike je nejbližší EPO (evropský patentový úřad), který zaštituje řízení o přihláškách vynálezu pro spolupracující státy téměř celého evropského kontinentu.

Přihlašovatel podá jedinou přihlášku u EPO buď v rámci priority národní přihlášky, nebo úplně novou, která projde úplným průzkumem, tedy jak na splnění podmínek patentovatelnosti, tak na splnění formálních náležitostí. Jakmile je na EPO rozhodnuto o přihlášce vynálezu, má přihlašovatel tři měsíce na vstup do národních fází jednotlivých spolupracujících států. Zde doloží pouze překlad do příslušného úředního jazyka a je patent obratem udělen, takzvaně validován. Přihlášku vynálezu u EPO lze podat i z užitého vzoru.

Výhody regionální fáze spočívají v tom, že po vydání rozhodnutí patentovým úřadem EPO, reagují všechny patentové úřady rychle a k zisku patentových dokumentů dojde ve všech vybraných státech téměř současně. Poplatky se ale hradí v každém státě zvlášť. Další výhodou jsou nižší náklady na patentové zástupce, neboť veškeré úpravy se řeší jen jednou s EPO a nikoliv paralelně s řadou patentových úřadů.

Na území států bývalého Sovětského svazu nacházejících se na východě byla uzavřena regionální spolupráce týkající se Euroasijského patentu. Hlavním patentovým úřadem je Ruský patentový úřad. Ruský patentový úřad provede úplný průzkum a po vydání rozhodnutí začne patent platit v součinných státech. Podmínkou je rychle doplnění překladu v úředním jazyce, jinak se považuje udělený patent v příslušných státech za opuštěný.

Další regionální organizace se vyskytují v Africe, v oblasti Arabských států a v oblastech Austrálie.

1.11.4. Jak postupovat?

Přihlašovatelům se doporučuje podání národní přihlášky vynálezu, která vychází z vlastní rešerše. Pokud byla vlastní rešerše dobře provedena, český patentový úřad přihlášku vynálezu doloží pozitivní rešeršní zprávou. To je zpravidla před vypršením prioritní lhůty. Pokud přihlašovatel má jasnou představu, kam se vydat žádat

k národním patentovým úřadům, volí podání řady národních přihlášek s uplatněním priority.

Pokud přihlašovatel neví stále, kam rozšířit své přihlášky, je mu položena otázka, zda má alespoň představu regionu. Pokud nemá, doporučuje se PCT přihláška vynálezu, ale pokud již představu má, např. Evropa, volí evropskou patentovou přihlášku.

Prioritní lhůta z PCT přihlášky již poskytne dostatek času na rozmyšlenou. Následně se vstoupí do regionálních, nebo národních fází podle přání přihlašovatele. Malý přihlašovatel je limitován svými finančními prostředky a mnohdy takto nepostupuje. Větší právnická uskupení se chovají přesně podle tohoto vzorce, protože vědí, že když někde něco vynechají, může se jim to v tvrdé konkurenci nadnárodního obchodu nevyplatit.

1.11.5. Zajímavosti

Po podání české přihlášky užitného vzoru není možné získat český patent pouhým podáním české přihlášky vynálezu. Pokud se však podá z užitného vzoru přihláška evropského patentu, který bude úspěšně udělen, je možné zpětně validovat tento patent v České republice.

Z praxe je známo, že po podání PCT přihlášky, je možné odprodat právo k podané zahraniční přihlášce jako nehmotný majetek lokálnímu zájemci. Ten si uhradí náklady spojené s patentovými zástupci, správní poplatky, stane se majitelem přihlášky, resp. patentu, a ještě zaplatí „odstupné“ majiteli zbylé PCT přihlášky. Pozor, nejedná se o licenci, ale o prodej všech dotyčných práv. Tento postup využívají vynálezci, kteří nemají zájem vynález realizovat vlastními silami.

1.12. Licencování

Udělený patent, nebo zapsaný užitný vzor je nehmotným majetkem, který lze „pronajímat“. Správná terminologie je licencování. Znamená to, že si svá práva

vyplývající z patentu přihlašovatel ponechá, avšak umožní držiteli licence nakládání s licencovaným vynálezem, nebo technickým řešením.

Licence lze udělovat více subjektům na jednou, nebo lze udělit výhradní licenci, která pověřuje pouze jeden subjekt. Držitel licence je zavázán dodržovat rozsah využití vynálezu vyplývající z licenčních podmínek, dále je zavázán licenci aktivně využívat, a nemůže bez souhlasu vlastníka práv licenci postoupit dalšímu subjektu. Rovněž platí licenční poplatek držiteli práv. Podmínky se stanovují v licenční smlouvě, která se řídí obchodními zákony.

Majitel práv je v licenčním vztahu povinen udržovat svá práva v platnosti, je povinen respektovat licenční smlouvu a musí svá práva aktivně vymáhat v případě jejich porušení. To znamená, že pokud pronajme licenci na svá práva chránící recepturu lepidla, načež držitel licence zjistí, že jsou na trhu padělky, musí majitel práv přijmout opatření. Držitel licence není povinen hradit náklady s tím spojené, pokud licenční smlouva nestanovuje jinak.

2. Praktická část

2.1. Úvod do praktické části

Pro praktickou část své práce jsem se rozhodl, že zkusím se žáky druhého stupně základní školy projít v průběhu výuky především formou poznávacího výkladu oblast duševního vlastnictví, která by je obeznámila se systémem, který je bude očekávat, až se stanou produktivně činnými. Buď jako zaměstnanci, spotřebitelé, nebo jako podnikatelé.

Práci se žáky jsem prováděl v rámci své souvislé praxe, kdy jsem jim v hodinách výuky, kterou jsem mohl vést, zadal pracovní projekt, který simuluje reálnou situaci vyskytující se běžně v praxi patentové kanceláře.

V průběhu svého snažení přiblížit žákům systém duševního vlastnictví jsem se pokusil zachytit všechny objevující se nešvary, abych je odstranil v podkladech přípravy projektu, které následně zaznamenávám v praktické části této diplomové práce.

2.2. Zacílení projektu

Projekt je zacílen na žáky 7. až 9. třídy druhého stupně základní školy. Cílem projektu je posilování uceleného souboru klíčových kompetencí, který si má žák během působení na základní škole osvojit. Jedná se o kompetence k řešení problému, kompetence pracovní, komunikativní a v neposlední řadě rovněž kompetence sociální.

Žáci jsou postaveni před problém, který musejí jako pracovní skupina vyřešit v rámci výuky technické výchovy spadající pod vzdělávací oblast nazvanou „Člověk a svět práce“. Tato vzdělávací oblast se mimo jiné zaměřuje na orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, například v podnikání, či dalších profesních otázkách. Cílové zaměření vzdělávací oblasti je na oblast Člověk a svět práce s průnikem do oblasti Design a konstruování.

Projekt jsem vytvářel za pomoci žáků 8. a 9. třídy na ZŠ Čechtice, vzhledem k tomu, že jsem tam působil ke konci školního roku, bylo mi umožněno vstoupit v rámci dodržení časové dotace a mezipředmětového vztahu do hodin výpočetní techniky a výtvarné výchovy.

V hodinách výpočetní techniky si žáci osvojili kompetence aktivní práce s počítačovou databází a v hodinách výtvarné výchovy byla rozvíjena práce na designu v rámci technického řešení.

2.3. Zadání zkušebního projektu

Celý projekt je pojmenován „Kompletní realizace nového nápadu v podnikatelské sféře“. Název není nejsilnější stránkou projektu, ale nic vhodnějšího mě nenapadá. Projekt měl za cíl formou hry, aby si žáci osvojili následující kompetence:

- osvojení schopnosti analyzovat problém
- osvojení práce v týmu (rozdělení úloh, supervize, dílčí plnění, brainstorming)
- osvojení schopnosti připravovat záložní plán a improvizovat
- osvojení si schopnosti kompromisu a společné dohody
- osvojení si znalosti počítačových databází průmyslového vlastnictví
- osvojení si základních poznatků týkajících se duševního vlastnictví

Zkušební projekt byl realizován v rámci osmi vyučovacích hodin. Použité pomůcky byly následující: výtvarná souprava, psací potřeby, tabule, data projektor, barevná tiskárna, počítačová učebna, třídník mezinárodního patentového třídění (MPT).

Zkušební projekt jsem po ověření ve výuce upravoval pro paralelní třídu, protože první návrh projektu měl své nedostatky, zejména byl problém s časem, zábavností a náročností úkolů. Ačkoliv se zadání zkušebního projektu pozměnilo, cíle projektu zůstaly v upraveném projektu nedotčeny.

2.3.1. Zkušební projekt - první fáze

V první fázi zkušebního projektu jsem žákům zadal jednoduchý úkol. Vynaleznout nové, nebo zdokonalit stávající libovolné vybavení domácnosti. Nové vybavení, či vylepšené, vybavení mělo přinést jakýkoliv pozitivní účinek pro obyvatele domácnosti. Zadání úkolu jsem proložil výkladem, abych žákům ukázal smysl dalšího počínání.

Vybavení domácnosti jsem volil úmyslně, neboť se jedná o kategorii lidských potřeb dostatečně obsáhlou pro fantazii žáků, ale současně celkem dobře vyložitelnou a vyhýbající se odborným znalostem např. z elektroniky.

Žáky jsem rozdělil do skupin po pěti žácích, ponechal jsem rozdělení na žácích, jak chtěli. Na přípravu nápadů měli dvě vyučovací hodiny.

2.3.2. Zkušební projekt – druhá fáze

Ve druhé fázi žáci prezentovali svá řešení. Pomohl jsem jim se zatříděním řešení v rámci MPT (mezinárodní patentové třídění) přes data projektor, aby byla práce urychlena, ale rovněž viděli práci v třídníku MPT. Každému projektu jsem přiřadil přesnou, nebo alespoň blízkou třídu, jak to jen bylo možné. Následně jsem jim vysvětlil práci v patentové databázi ÚPV.

Žáci měli za úkol vyhledat dosavadní stav techniky v českých patentových dokumentech, který by byl nejbližší jejich nápadům. Nejprve žáci hledali podle klíčových slov, pokud byly výstupy obsáhlé, přešlo se k omezení přes MPT zatřídění. Aby žáci měli v průběhu práce souvislou nit myšlenek, namnožil jsem jim obrázky z webu ÚPV s popisem jednotlivých funkcí online databází.

Hledáním v databázích a rozbořem výsledků žáci strávili další dvě vyučovací hodiny.

2.3.3. Zkušební projekt – třetí fáze

Ve třetí fázi práce na zkušebním projektu jsem s žáky probral strukturu a metodiku tvorby popisu vynálezu ve velice zjednodušené podobě. Definovat obecný stav techniky, připravit patentové nároky (nikoliv strukturně, ale identifikovat nové znaky a seřadit podle odhadované důležitosti), popsat podstatu vybraných znaků z hlediska výrobku a připravit příklad uskutečnění vynálezu, včetně obrázků (od ruky) a vztahových značek.

Provedli jsme rozbor jedné příkladové přihlášky vynálezu, kde jsem vysvětlil všechny součásti přihlášky.

Na přípravu patentových textů jsem nechal žákům opět dvě vyučovací hodiny.

2.3.4. Zkušební projekt – čtvrtá fáze

Ve čtvrté a vlastně poslední fázi, která byla dotována dvěma vyučovacími hodinami, jsem ponechal na začátku bloku půlhodinovou rezervu pro skupiny, které neměly popis vynálezu dokončen. Následovala prezentace jednotlivých skupin, proložená významem patentové ochrany v podnikání pro ČR. Následně žáci hodnotili výsledky jednotlivých skupin, a zda by si prezentované vynálezy sami pořídili do domácností.

2.3.5. Vlastní hodnocení zkušebního projektu

Práce skupin byla příkladná. Přisuzuji tomu, že většinu žáků úplně nové téma lidské činnosti zaujalo. Někteří jedinci měli velice silné povědomí o významu patentu, což ulehčilo výklad. Zajímavé bylo i zjištění, že dokázali reprodukovat a vysvětlit již zlidovělou hlášku: „*Ted' tady byl...*“, přestože neznali její původ z filmu [8]

Po ověření zkušebního projektu nedostatek v návrhu projektu spatřuji v tom, že žáky příliš nebavila řešerše jejich výtvorů, nebo naopak byly výtvořeny tak speciální, že řešerše nepřinášela žádnou vzdělávací odezvu. Provádění patentové řešerše vyžaduje příliš soustředění.

Rovněž při pozorování skupin jsem zjistil, že někteří žáci se nezapojovali do práce a vybrali si kolegy ve skupině úmyslně, aby se nechali zastoupit aktivnějšími jedinci. Skupina z dívek měla pomalejší tempo, ale nakonec při zpracování popisu vynálezu byla preciznější, než skupiny smíšené a skupina z chlapců.

Netechničtí žáci se poměrně brzy začali nudit, přičemž se věnovali přípravě vyobrazení, které bylo více umělecké, než popisné. To mě rovněž přivedlo na myšlenku úpravy zadání projektu.

Důležité je opravdu striktně omezit oblast výrobků a použití vynálezů žáků. Pokud si na to učitel nedá pozor, může se stát, že žáci přijdou s vynálezy např. z elektroniky, kde je provedení rešerše obtížné i pro profesionálního patentového zástupce. Já mohu doporučit oblast vybavení pro domácnost (kuchyň), se kterou se dobře pracuje při vypracování rešerše.

Celkový dojem z vyhotovení projektu mám takový, že žákům nebylo předáno nahlédnutí do reálné situace tak, jak jsem si stanovil v cílech práce, aby žáci měli povědomí o tom, jak postupovat v opravdové podnikatelské sféře při respektování průmyslových práv.

Rozhodl jsem se tedy, že projekt pozměním a připravím pestřejší scénář, který žáky zaměstná vyšším počtem jednodušších aktivit.

2.4. Zadání upraveného projektu

Název upraveného projektu jsem ponechal ve znění „Kompletní realizace nového nápadu v podnikatelské sféře“. Cíle, kterých by se mělo úspěšným dokončením upraveného projektu docílit, zůstaly stejné. Upravený projekt byl pro paralelní skupinu tvořenou žáky devátého ročníku.

Navíc jsem upravený projekt rozšířil o ochranné známky a průmyslové vzory, se kterými pravděpodobněji přijdou žáci více do styku ve svém životě. Na projekt byly

vyhrazeny čtyři dvouhodinové bloky (vyučovací hodiny). Pomůcky byly použity následující: výtvarná souprava, psací potřeby, tabule, data projektor, barevná tiskárna, počítačová učebna, elektronické soubory obsahující třídník pro ochranné známky (Vídeňské třídění, Niceské třídění), třídni průmyslových vzorů (Locarnské třídění), třídník mezinárodního patentového třídění (MPT).

2.4.1. Upravený projekt - první fáze

Nejprve jsme měli výklad týkající se ochranných známek, průmyslových vzorů, patentů a jaký vlastně význam mají pro běžný život. Následně, aby si žáci vyzkoušeli a dostali vyložené informace do paměti, jsem je rozdělil na skupiny smíšené po pěti žácích.

Žákům jsem vysvětlil vyhledávání v patentové databázi ÚPV, načež jsem jim zadal úlohu vývojového oddělení velkého obchodního domu s domácími potřebami, které musí přijít s novým produktem, nebo s produktem známým, ale vylepšeným.

Jako první museli žáci najít v databázi dokument, který je zajímavý a se kterým by chtěli pracovat. Omezení rozsahu bylo jasně uvedeno a to na vybrané třídy pro potřeby v domácnosti.

Jakmile měli žáci ve skupině nalezené dokumenty, museli selektovat ty, se kterými budou chtít pracovat.

Tím byl uzavřen první dvojhodinový blok.

2.4.2. Upravený projekt - druhá fáze

Jakmile měly skupiny vybrané vynálezy, přešlo se k druhé úloze. Každá skupina měla za úkol vybrané řešení vylepšit, nebo jinak překonat, dále měla za úkol vymyslet ochrannou známku (slovní, obrazovou, kombinovanou), pod kterou by žáci výrobek uvedli na trh. Žáci zdatnější v malbě mohli navrhnout design, případně jej popsat alespoň slovy pro vytvoření určité představy.

Tyto úkoly žákům zabraly celé dvě vyučovací hodiny a byly prováděny s nadšením.

2.4.3. Upravený projekt – třetí fáze

Nejprve byl zopakován výklad, jak pracovat s databází obsahující vynálezy a technická řešení. Následně si skupiny prohodily technické popisy a vypracovali rešerši na novost. Jako kontrolní mechanismus a nápověda sloužilo zatřídění z dokumentů, ze kterých skupiny vycházely ve fázi první. Výsledky byly zaznamenány k pozdější prezentaci.

Dále následoval výklad ohledně ochranných známek, práce v databázi ochranných známek ÚPV a výklad ohledně třídění Vídeňského a Niceského pro snazší provedení rešerše.

Na předchozí výklad navazoval další, zabývající se elektronickou databází ÚPV týkající se průmyslových vzorů, včetně práce s třídítkem Locarnského třídění.

Po výkladu si žáci začali provádět rešerše ochranných známek a průmyslových vzorů, nejprve své skupiny, následně ostatních. Výsledky si zaznamenávali. Soutěživost žáků vnesla správné tempo do práce, neboť rivalita mezi skupinami nechtěla připustit, že by některá ze skupin byla zcela originální. Žáci se více snažili vyhledat konkurenční návrhy, než vlastní.

Třetí fáze opět byla naplánována na dvouhodinový blok.

2.4.4. Upravený projekt – čtvrtá fáze

V posledním dvouhodinovém bloku bylo ke každému technickému řešení, k návrhům ochranných známek a k návrhům designu zkompletovány nalezené materiály z rešerší, načež bylo pod mým vedením za spolupráce žáků vyhodnoceno, zda jsou návrhy v kolizi se známými známkami, designy, zda jsou technická řešení nová. Následně byl vysvětlen dopad těchto skutečností v opravdovém podnikání.

Žáci velice aktivně spolupracovali a zkoušeli nalézat modifikace, které by jim návrhy uchránily od kolize s výsledky nad rámec mého původního záměru.

2.4.5. Vlastní vyhodnocení upraveného projektu

Úpravy projektu považuji za přínosné, protože bylo nejenom zahrnuto více z oblasti průmyslového vlastnictví, než v předcházející verzi, ale rovněž pestrost úkolů zvýšila aktivitu žáků. S časem vyhrazeným pro projekt bylo naloženo efektivněji, nespěchalo se a bylo splněno vše.

Žáky bavilo pracovat se svými návrhy více, než když byly návrhy zadány. Tvořivost a obrazotvornost žáků držela zábavnost celé práce, neboť nebyli ničím limitováni, kromě morálně nepřijatelných témat pro své grafické návrhy.

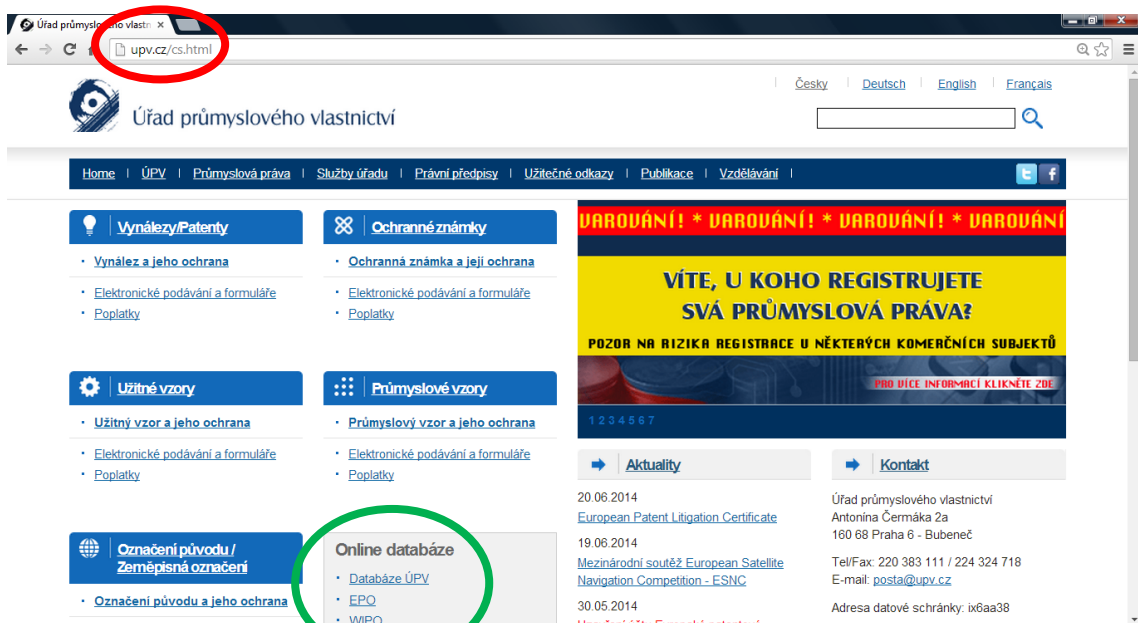
Takto koncipovaný projekt považuji za dostatečný základ, který zahrnuje vše podstatné. Bohužel jsem neměl více pokusných skupin a více času v rámci souvislé pedagogické praxe na základní škole, takže další optimalizace a vylepšování projektu bude náležitě potencionálním pokračovatelům ve zde započaté práci.

Aby mohl být projekt reprodukovatelný i bez mé účasti, připravil jsem pracovní listy pro vedoucí, které krok za krokem s pouhou rutinní prací provedou vedoucího projektu celým systémem online databází, které pak může zprostředkovat žákům.

3. Pracovní listy pro vedoucího projektu

3.1. Úřad průmyslového vlastnictví – web

- Do internetového prohlížeče vložíme adresu www.upv.cz, nebo vyhledáme Úřad průmyslového vlastnictví ve fulltextovém vyhledávači. – červeně vyznačená oblast na obr. č. 10.
- Přístup do elektronických databází nalezneme ve spodní části domovské stránky. – zelená oblast na obr. č. 10.
- zvolíme databáze ÚPV. – zelená oblast na obr. č. 10.
- zahraniční databáze nejsou příliš vhodné pro žáky základní školy díky náročnosti porozumění textu z cizího jazyka

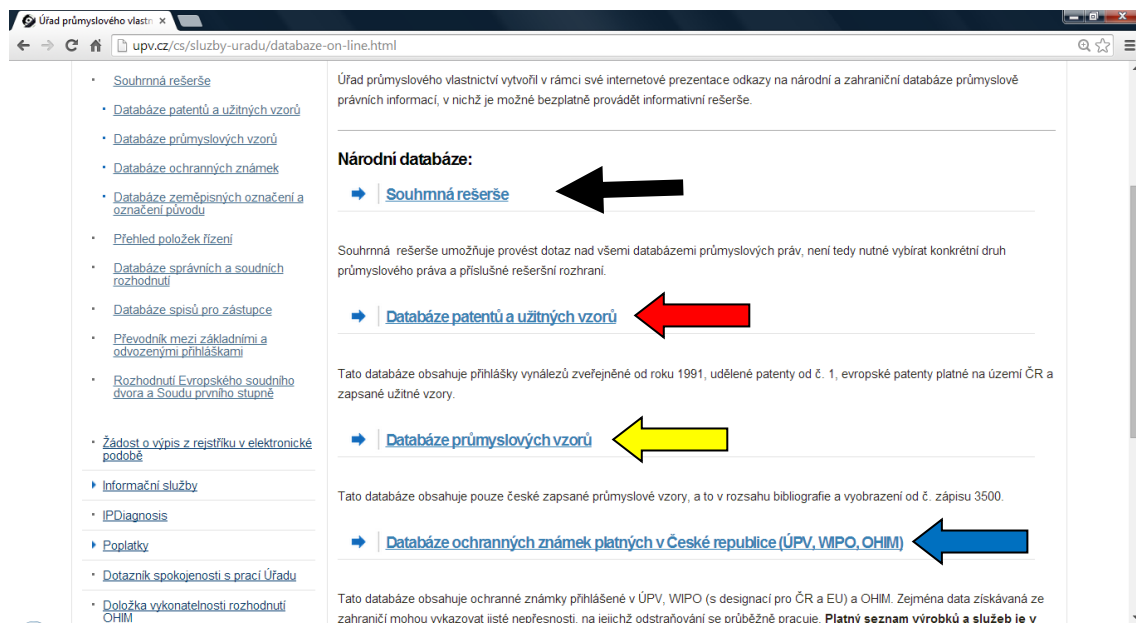

Obr. č. 10 – Hlavní maska domovské webové stránky ÚPV převzata a upraveno z [9]

3.2. Online databáze

- posuneme webovou stránku níže, aby byla vidět celá nabídka (záleží na rozlišení monitoru pracovní stanice).
- černá šipka na obr. č. 11 = souhrnná rešerše. Tuto volbu vynecháme, je pro nováčky matoucí, ale užitečná pro jmenné vyhledávání.
- červená šipka na obr. č. 11 = databáze patentů a užitných vzorů

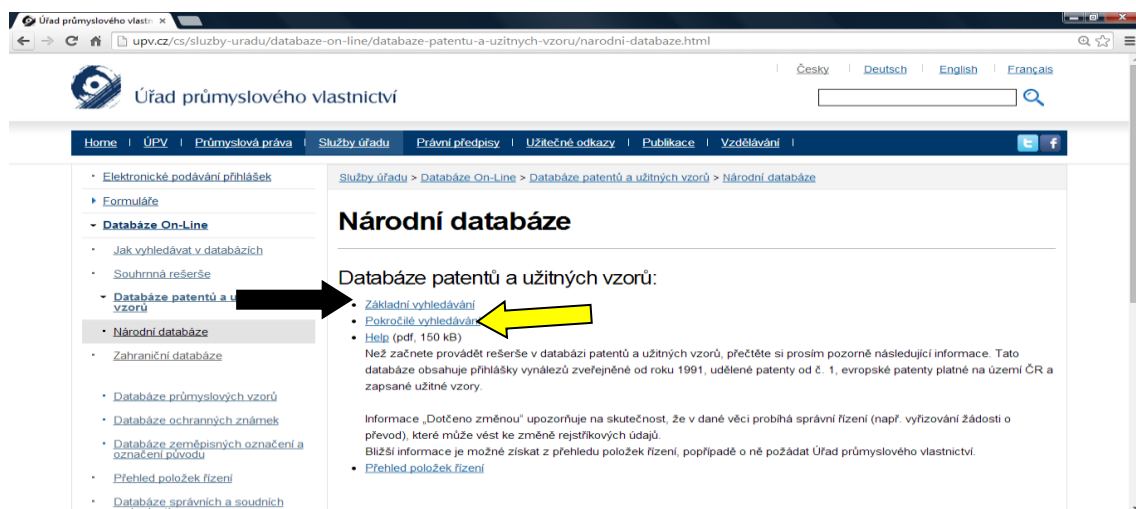
- žlutá šipka na obr. č. 11 = databáze průmyslových vzor (designů).
- modrá šipka na obr. č. 11 = databáze ochranných známek

Obr. č. 11 – Výpis dostupných online databází ÚPV převzato a upraveno z [9]

3.3. Databáze patentů a užitných vzorů

- základní hledání, toto rozhraní je doporučeno při jmenném vyhledávání patentových informací (číslo, datum, jméno). – černá šipka na obr. č. 12.
- pokročilé hledání, doporučeno při konstrukci dotazů z více klíčových slov. – žlutá šipka na obr. č. 12.

Obr. č. 12 – Výběr typu vyhledávacího formuláře převzato a upraveno z [9]

3.3.1. Základní vyhledávání

- posuneme webovou stránku níže, aby byla vidět celá nabídka (záleží na rozlišení monitoru).
- nápověda k zadání rešeršního dotazu je vyobrazena ke každému vyhledávacímu poli. – zelená oblast na obr. č. 13.
- jmenné vyhledávání je intuitivní, zejména s vyobrazenou nápovědou

Count	Field Name	Operator	Example Value
(21)	Číslo přihlášky		např. 1988-535
(11)	Číslo dokumentu/zápisu	=	např. 277680
(54)	Název	*	např. ventil%
(71/73)	Přihlašovatel/Majitel	*	např. Škoda
(72/75)	Původce	*	např. %Novák%
(22)	Datum podání přihlášky	=	např.: 15.5.2000
(32)	Datum práva přednosti	=	např. 12.4.1995
(40)	Datum zveřejnění vynálezu	=	např. 04/1995
(47)	Datum zápisu/publikace patentu	=	např. 12/1997
(51)	MPT		např. B60N2/42
(57)	Anotace	*	např. ventil% #)

Hledej Vytiskni

Obr. č. 13 – Základní vyhledávací formulář převzato a upraveno z [9]

3.3.2. Pokročilé vyhledávání

- lišty volitelných vyhledávacích parametrů. – zelená oblast na obr. č. 14. Zde se kombinuje znění rešeršního dotazu.
- vyhledávací pole pro jednotlivé řádky. – červená oblast na obr. č. 14.
- logické operátory pro vyladění vyhledávání (více v následující kapitole). – modrá oblast na obr. č. 14.
- nastavení počtu výsledků na stránce, vhodné využití pro více výsledků na větších monitorech, lepší přehlednost. – černá šipka na obr. č. 14.

- omezení výsledku na české dokumenty (užité vzory a vynálezy), vhodné pro žáky k odfiltrování cizojazyčných dokumentů – fialová a žlutá šipka na obr. č. 14.
- řazení výsledků podle data (jednodušší orientace ve výsledcích). – červená šipka na obr. č. 14.
- potvrdit vyhledávání. – zelená šipka na obr. č. 14.

The screenshot shows a search form with the following elements and annotations:

- Green circle:** Encloses the list of search criteria: Číslo dokumentu/zápisu, Číslo přihlášky, Stav dokumentu, Druh dokumentu, Datum podání, Datum registrace v ÚPV (zahr.).
- Red box:** Encloses the search criteria table with a yellow arrow pointing downwards.
- Blue box:** Encloses a vertical list of 'AND' operator dropdowns.
- Purple arrow:** Points to the 'Stav dokumentu' checkbox.
- Red arrow:** Points to the 'Radit sestupně' checkbox.
- Green arrow:** Points to the 'Hledat' button.
- Black arrow:** Points to the 'Poslední aktualizace databáze: 25.06.2014 21:37' text.

Obr. č. 14 – Formulář pokročilého vyhledávání převzato a upraveno z [9]

3.3.3. Operátory pro specifikaci rešeršních dotazů vyhledávání

AND – logický součin = pro vyhledávání spojených výrazů (past AND myš)

OR – logický součet = pro vyhledávání výrazů s více možnostmi (past AND (myš OR krysa))

AND NOT – negace = pro složitější vyhledávání výrazů s více možnostmi (past AND ((krysa OR potkan) AND NOT) myš))

( ) = závorky se používají jako v matematice pro spojování celků dle závorkové konvence

% = zástupné znaménko pro rozšíření. Doplní do dotazu nula až neomezeně znaků. Lze psát i zleva. (nafuk% AND hra%) : nafukovací hračka, nafukovací hrad, nafukovatelné hrazení.

_ = zástupné znaménko pro rozšíření. Doplní do dotazu právě jeden znak. (motorov_
AND (nafta OR benzin))

= - rovná se. Pro přesnou shodu u číselných údajů. (1. 1. 2014)

< - menší než. Pro číselný interval omezený zprava.

> - větší než. Pro číselný interval omezený zleva.

Všechny operátory lze využít ve všech typech online databází ÚPV.

3.3.4. Výsledky vyhledaného dotazu

- vyhledán dotaz podle klíčového slova nacházejícího se v názvu. klíčové slovo = lampa.
- červená šipka na obr. č. 15 – informace o rešeršním dotazu, jeho znění, počet výsledků.
- žlutá šipka obr. č. 15 – odkaz pro rozkliknutí položky pro více informací.
- černá šipka obr. č. 15 – navigace skrz výsledky
- výsledky byly seřazeny sestupně
- počet výsledků 219

Výsledky dotazu Rešerše Patenty a Užité vzory

Poslední aktualizace databáze: 25.06.2014 21:37
Dotaz: (NAZEV=LAMPA) AND SKUPIN (1,2)
Nalezeno záznamů: 219, Zobrazuj se záznamy: 1 až 10

	Č. přihlášky	Číslo dokumentu	Stav	MPT	Název	Příhlašovatel/Majitel
☐	PUV 2012-29011	24472	Platný dokument	A 61 N 5/06, A 61 N 5/08	Fototerapeutická lampa	ALFAMEDIC s r.o.
☐	PV 2012-295		Zveřejněná přihláška	F 21 S 9/03, F 21 S 8/00	Solární lampa severního typu	Milan Rebec Ing.
☐	PV 2012-196		Zveřejněná přihláška	F 21 S 8/08, F 21 S 9/03, H 01 L 31/048, H 05 B 37/02	Of grid solární lampa - sklad elektrické energie pro mix energií v globálních rozvodných sítích	Milan Rebec
☐	PUV 2011-24348	22372	Platný dokument	F 21 S 9/03, F 21 S 11/00, F 21 W 131/103	Lampa osvětlení	REGAM s.r.o.
☐	PV 2011-358		Zveřejněná přihláška	G 01 W 1/04, G 01 W 1/02, G 01 W 1/12	Solární lampa - meteorologická hláška	Milan Rebec
☐	PUV 2010-22944	21188	Platný dokument	F 21 V 3/02, F 21 V 3/00	Lampa	Jiří Dostál Ing. arch. Jana Dostálová Ing.A.
☐	PUV 2009-21555	20083	Platný dokument	F 21 V 1/10, F 21 V 13/00, F 21 V 33/00	Dekoraturní lampa	Zdeněk Dudek
☐	PV 2003-1623		Zveřejněná přihláška	C 03 B 23/037, 17/06, H 01 J 15/00, 15/02	Skleněný substrát obsahující skleněné prvky, reliéfně vystupující na části jeho plochy, použití substrátu, plazmová obrazovka, rovinná lampa a způsob výroby substrátu	SANIT-QOBAH GLASS FRANCE
☐	PUV 1999-9506	9609	Zaniklý dokument	F 21 S 8/00	Lampa	ELTODO EG, A.S.
☐	PV 1998-1600		Negativně ukončená po zveřejnění	H 01 J 61/30	Keramicke píšťkové zařízení, lampa s tímto zařízením, a způsob výroby tohoto zařízení	OSRAM-SYLVANIA INC.

1
Přejít
Další
Zpět na formulář

Obr. č. 15 – Tabulka nalezených výstupů převzata a upraveno z [9]

- detail prvního záznamu – UV 24472 na obr. č. 16.
- informace o dokumentu
- černá šipka na obr. č. 16 – celý dokument ke stažení ve formátu PDF.

Výpis z databáze Patentů a Užitných vzorů

Údaje byly získány dne 26.06.2014 01:36. Na základě dat ze dne (poslední aktualizace DB): 25.06.2014 21:37.
1 2 219

Číslo přihlášky:	2012-26011
Číslo zápisu:	24472
Datum přihlášení:	07.05.2012
Název:	Fototerapeutická lampa (EN: Phototherapeutic lamp)
Přihlašovatel/Majitel:	ALFAMEDIC s.r.o., Lišov, CZ
Původce:	Čapek Vladimír Ing., Lišov, CZ
Užitný vzor v platnosti:	07.05.2016
Zástupce:	PatentCentrum Sedláč a Partners s.r.o., Jiří Sedláč Ing., Husova 5, České Budějovice, 37001
MPT:	A 61 N 5/06, A 61 N 5/08
Datum zápisu:	29.10.2012
Datum zveřejnění zápisu:	07.11.2012
Stav:	Platný dokument
Druh:	PUV - národní s žádostí o zapsání do rejstříku

Zpět na hitlist   Přehled položek řízení   **Naskenovaný dokument**   Další

Obr. č. 16 – Detail výsledku převzato a upraveno z [9]

3.3.5. MPT – mezinárodní patentové třídění

- používá se pro lepší roztřídění výsledků.
- černá šipka na obr. č. 17 – přístup ke třídítku (publikace).

Úřad průmyslového vlastnictví

Česky | Deutsch | English | Français

Home | ÚPV | Průmyslová práva | Služby úřadu | Právní předpisy | Užitečné odkazy | **Publikace** | Vzdělávání

Vynálezy/Patenty

- Vynález a jeho ochrana
- Elektronické podávání a formuláře
- Poplatky

Ochranné známky

- Ochranná známka a její ochrana
- Elektronické podávání a formuláře
- Poplatky

Užitné vzory

- Užitný vzor a jeho ochrana
- Elektronické podávání a formuláře
- Poplatky

Průmyslové vzory

- Průmyslový vzor a jeho ochrana
- Elektronické podávání a formuláře
- Poplatky

Označení původu / Zeměpisná označení

- Označení původu a jeho ochrana

Online databáze

- Databáze ÚPV
- EPO
- WIPO

enterprise europe network
www.een.cz
Podpora podniků na dosah ruky

Aktuality

- 20.06.2014 [European Patent Litigation Certificate](#)
- 19.06.2014 [Mezinárodní soutěž European Satellite Navigation Competition - ESNK](#)
- 30.05.2014 [Užívání úřadu Evropské patentové](#)

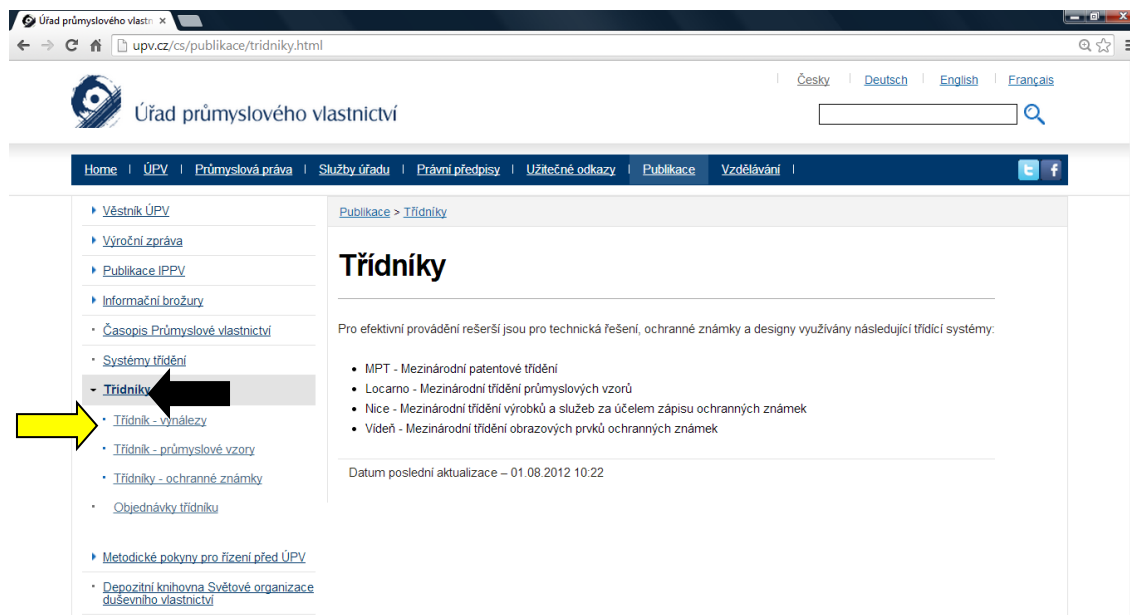
Kontakt

Úřad průmyslového vlastnictví
Antonína Čermáka 2a
160 68 Praha 6 - Bubeneč
Tel/Fax: 220 383 111 / 224 324 718
E-mail: posta@upv.cz
Adresa datové schránky: ix6aa38

Obr. č. 17 – Přístup ke třídítkům na domovské stránce webu UPV převzato a upraveno z [9]

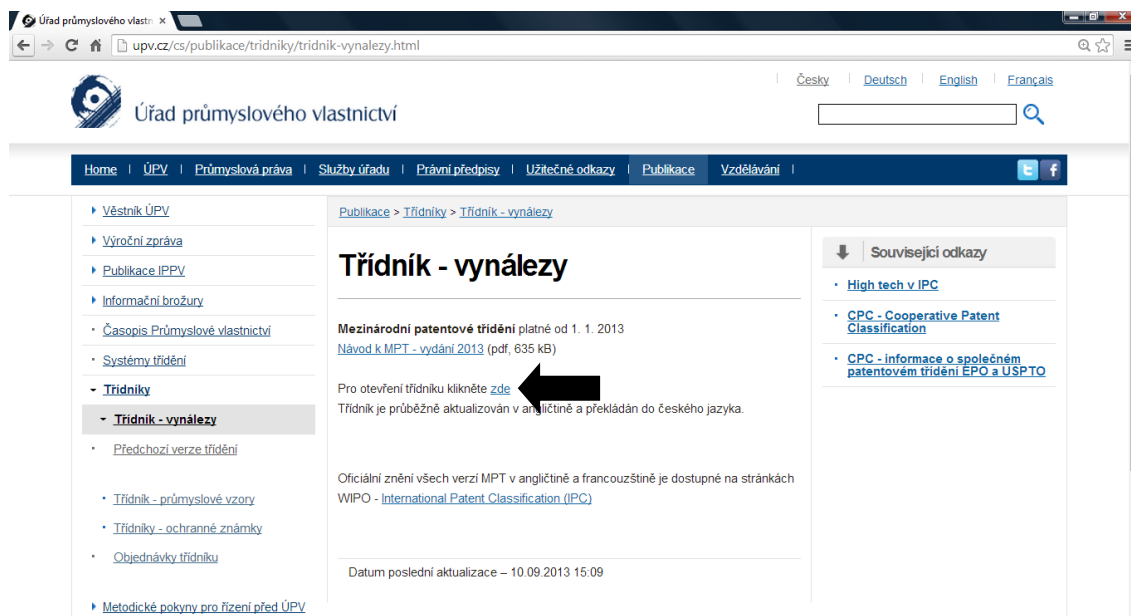

- odkaz na přístup ke třídníkům – černá šipka na obr. 18.
- třídník právě pro vynálezy a užité vzory- žlutá šipka na obr. 18.

Obr. č. 18 Stránka pro vstup ke třídníkům převzato a upraveno z [9]

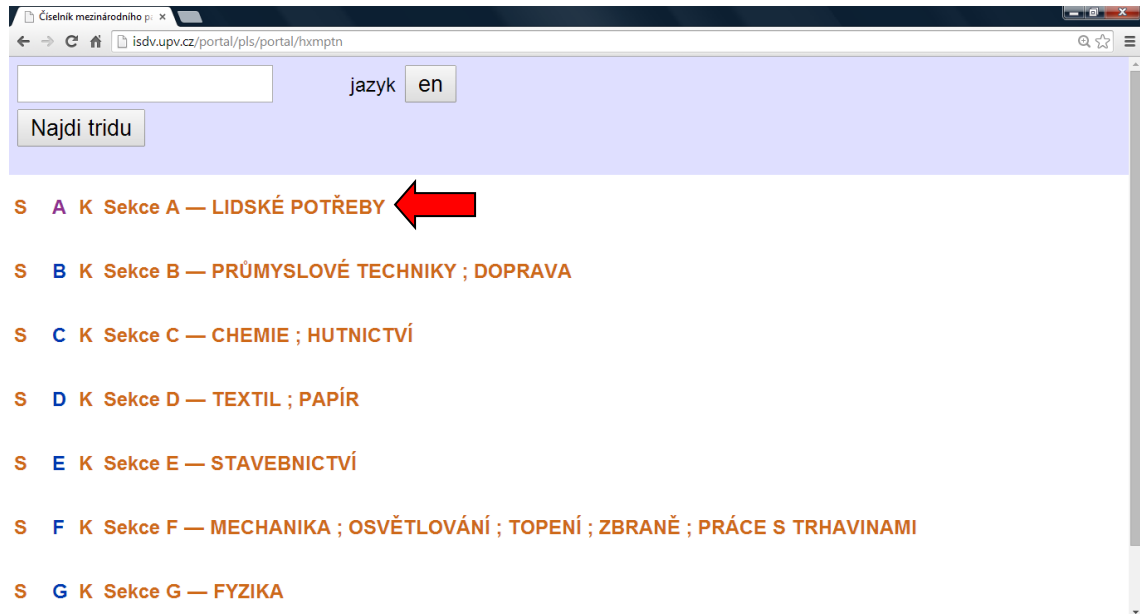
- otevření třídítku pro vynálezy – černá šipka na obr. č. 19.

Obr. č. 19 – Otevření třídítku pro vynálezy převzato a upraveno z [9]

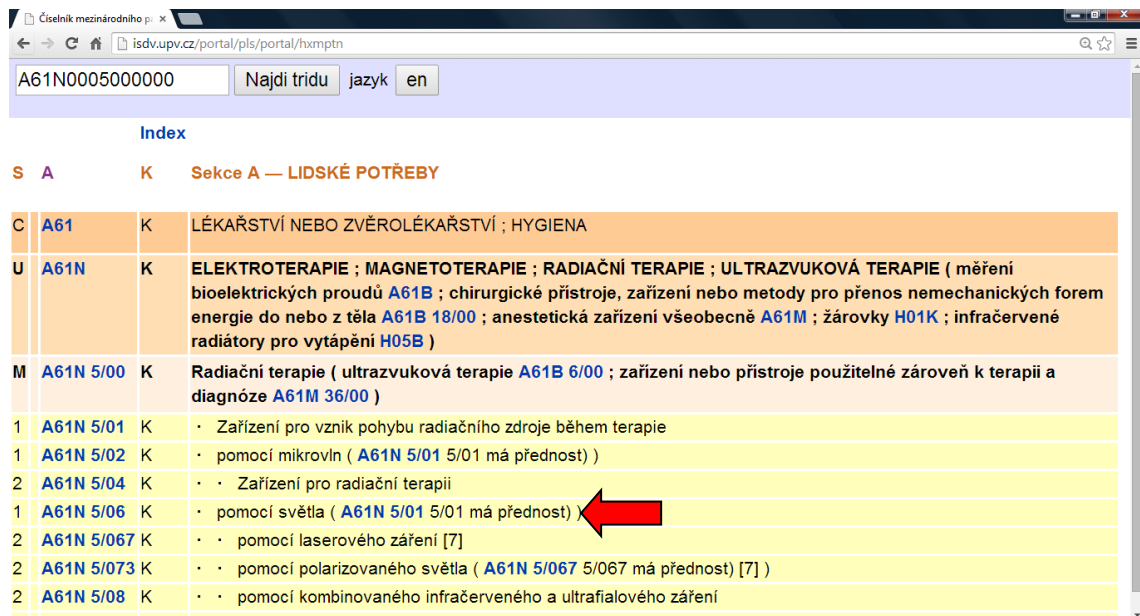
- třídítky zahrnuje 7 sekcí, každou pro jinou oblast techniky, viz obr. č. 20.

- třídník je koncipován jako soustava hypertextových odkazů uspořádaných do kaskádové struktury, vysvětlivky komplikovanějších tříd jsou obsaženy přímo v textu. Téměř celý třídník je v češtině, až na nejnovější technologie.
- výběr třídy pro příklad lampy určené k fototerapii – červená šipka obr. č. 20.

Obr. č. 20 Výběr sekce v třídníku převzato a upraveno z [9]

- radiační terapie pomocí světla – červená šipka na obr. č. 21

Obr. č. 21 - Výběr tříd v třídníku převzato a upraveno z [9]

- pro příkladné omezení předchozího vyhledávání – použijeme parametr název „lampa“ – černá šipka na obr. č. 22.
- parametr zatřídění MPT – zelená šipka na obr. č. 22.
- konkrétně zatřídění pro fototerapeutické zařízení provádějící terapie pomocí světla A61N5/06 – žlutá šipka na obr. č. 22

Obr. č. 22 – Zadání rešeršního dotazu do pokročilého vyhledávání převzato a upraveno z [9]

- nalezen pouze jeden specifický dokument (zobrazený na obr. č. 23) mající v názvu slovo lampa, ale současně došlo k profiltrování všech předchozích 220 záznamů.

	Č. přihlášky	Číslo dokumentu	Stav	MPT	Název	Přihlašovatel/Majitel	
☐	PUV	2012-26011	24472	Platný dokument	A 61 N 5/06, A 61 N 5/06	Fototerapeutická lampa	ALFAMEDIC s.r.o.

Obr. č. 23 – Výsledek zúženého vyhledávání převzato a upraveno z [9]

3.4. Databáze průmyslových vzorů

- vrátíme se zpět na výběr online databáze na stránkách ÚPV (obr. č. 11)
- zvolíme průmyslové vzory
- základní vyhledávání je analogické, jako již prezentovaný příklad u vynálezů
- zvolí se pokročilé vyhledávání
- černá šipka na obr. č. 24 – využití Locarnského třídění, pokud neznám název hledaného výrobku, ale typ výrobku (míč, balón, míček, dětský míč, golfový míč = 21-02).
- modrá šipka na obr. č. 24 – zadání názvu průmyslového vzoru pokud znám název
- žlutá šipka na obr. č. 24 – obrazová galerie pro velice snadné provádění rešerše.
- zelená šipka na obr. č. 24 – optimalizace počtu výstupů pro velké monitory přináší tato volba usnadnění práce.

Zadávání podmínek pro v x
isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.vza.vysledek
Poslední aktualizace databáze: 25.06.2014 19:05

Počet řádků výstupu: 25

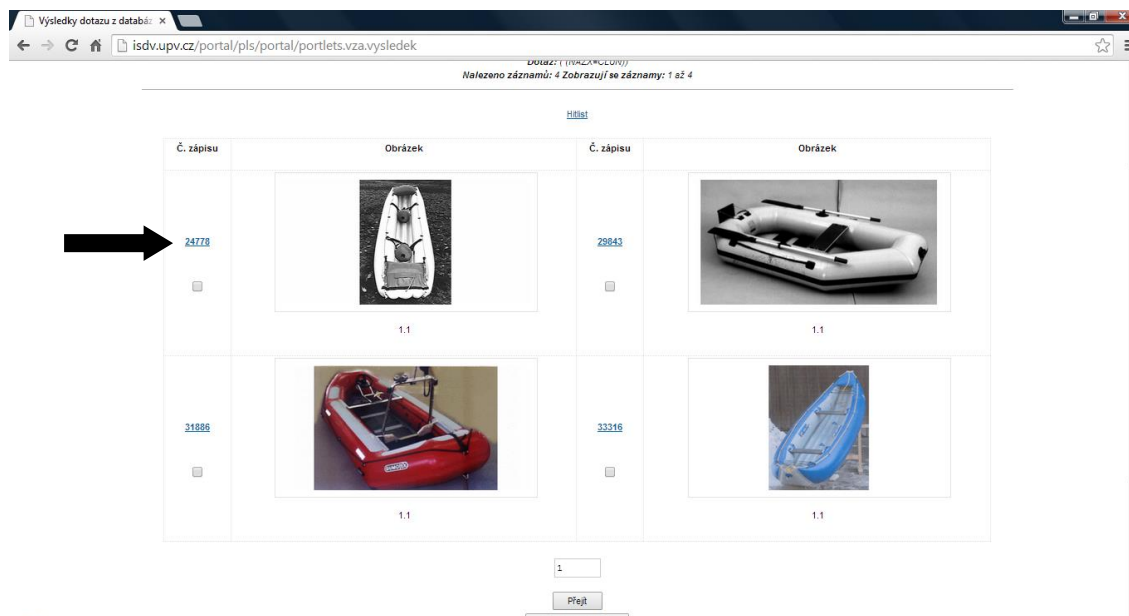
Zatřídění Locarnské = AND
Číslo přihlášky = AND
Název = AND
Původce = AND
Vlastník = AND
Datum zveřejnění = AND

Normalizovaný tvar *): Spojený tvar #):
Obrazová galerie: Zapsané:
Výstup: Typ 1 Typ 2

Hledat Vymaž formulář

Obr. č. 24 Pokročilé vyhledávání průmyslových vzorů převzato a upraveno z [9]

- jako příklad byl vyhledán člun, obrazová galerie, ponecháno 25 výstupů.
- černá šipka na obr. č. 25 – odkaz nesoucí číslo dokumentu pro rozkliknutí a vyjetí detailní informace

Obr. č. 25 – Výsledky pro hledaný dotaz „člun“ převzata a upraveno z [9]

3.4.1. Locarnské třídění

- analogický postup, jako je prezentováno u vynálezu (obr. č. 18), ale vybereme třídění pro průmyslové vzory. – černá šipka na obr. č. 26.
- červená oblast na obr. č. 26 – varianty provedení třídění ke stažení. Je možné hledat druh výrobku podle abecedy, nebo pomocí „CTRL + F“ v PDF souboru.

Obr. č. 26 – Výběr vhodného třídění Locarnského třídění převzata a upraveno z [9]

3.5. Databáze ochranných známek

- výběr z online databází (obr. č. 11), zvolena databáze ochranných známek
- základní vyhledávání je analogické, jako prezentované základní vyhledávání u vynálezů.
- zvolí se pokročilé vyhledávání
- černá šipka na obr. č. 27 – spustí se obrazová galerie
- zbytek vyhledávacích polí je analogický k ostatním formulářům

Počet řádků výstupu: 50

Číslo přihlášky = AND

Číslo zápisu = AND

Znění OZ = AND

Třídy výrobků a služeb = AND

Vídeňské obrazové třídy = AND

Vlastník/přihlašovatel = AND

Hledat Vymaž formulář

Výstup typ 1 Výstup typ 2

Normalizovaný tvar *) Řadit sestupně Obrazová galerie

Zdroj: ÚPV WIPO - šter OHIM WIPO WIPO - EMIEU WIPO - v řízení

Druh: Slovní Barva Kombinovaná Zvuková Obrazová Hologram Slovní grafická Čichová Prostorová Ostatní

Stav: Podaná Zamítnutá/Zpětvzatá Zveřejněná Zapsaná Zaniklá Zrušená/Neplatná

Kategorie (šter): Úřední značka Název Znak Státní znak Zkratka Erb Vialka

Barevná: Ano Ne Obojí

Kolektivní známka: Ano Ne Obojí

Obr. č. 27 – Formulář pokročilého vyhledávání ochranných známek převzato a upraveno z [9]

3.5.1. Třídníky ochranných známek

- analogický postup, jako je prezentováno u vynálezu (obr. č. 18), ale je zvolen třídítk pro ochranné známky – černá šipka na obr. č. 28.
- červená oblast na obr. č. 28 – pro třídítk třídící podle typu obrazových prvků = důležité je co známka při pohledu na ni připomíná, nebo co ve své grafice obsahuje (Vídeňské třídění).
- červená oblast na obr. č. 28 - třídítk pro třídění podle seznamu výrobků a služeb = jaký typ zboží a podnikání známka zařazuje (Niceské třídění).

Úřad průmyslového vlastnictví

upv.cz/cs/publikace/tridniky/tridniky-ochranné-znamky.html

výrobní závazek

- Publikace JPPV
- Informační brožury
- Časopis Průmyslové vlastnictví
- Systémy třídění
- Třídníky**
  - Třídník - vynálezy
  - Třídník - průmyslové vzory
  - Třídníky - ochranné známky**
  - Předchozí verze třídění
  - Objednávky třídníku
- Metodické pokyny pro řízení před ÚPV
- Depozitní knihovna Světové organizace duševního vlastnictví
- Příručka vynálezce

Třídníky - ochranné známky

TMclass - společná databáze OHIM a národních úřadů EU pro třídění výrobků a služeb pro účely zápisu ochranných známek

[TMclass - Komplexní nástroj třídění](#) (pdf, 4,38 MB)
[Taxonomie - Navigační nástroj k třídění výrobků a služeb](#) (pdf, 7,63 MB)
[Konvergence - Otázky a odpovědi. Taxonomie v aplikaci TMclass](#) (pdf, 602 kB)
[Konvergence - Zásady nové společné praxe](#) (pdf, 1,02 MB)
[Video](#) (mp4, 46 MB)
[Konvergence - Taxonomie z pohledu uživatele Q&A](#) (pdf, 633 kB)

[TMclass databáze](#)

Mezinárodní třídník výrobků a služeb pro účely zápisu ochranných známek (10. verze)

Dnem 1. ledna 2012 vstoupila v platnost nová 10.verze Niceského třídění výrobků a služeb.

- Úvodní list, poučení pro uživatele, všeobecné poznámky, záhlaví tříd (pdf, 131 kB)
- Třídník výrobků a služeb s vysvětlivkami (pdf, 139 kB)
- Seznam výrobků v uspořádání podle tříd (pdf, 2,24 MB)
- Seznam služeb v uspořádání podle tříd (pdf, 491 kB)

Seznam obsahuje ve sloupcích řazená česká, anglická a francouzská hesla, základní kód a číselné označení třídy, vše v uspořádání podle třídy a v abecedním pořadí v každé třídě.

Obr. č. 28 Výběr třídníku ochranných známek převzato a upraveno z [9]

4. Závěr

Domnívám se, že mnou vytčené úkoly v úvodu této magisterské práce byly ve své podstatě vypracovány. V teoretické části byl popsán a vysvětlen pojem duševního vlastnictví, zejména průmyslového vlastnictví, které se týká oblasti vzdělávání Člověk a svět práce a oblasti života dospělých lidí. Důraz byl zejména kladen na vynálezy a užité vzory. Teoretickou část jsem vypracoval tak, aby obsahově byla dostatečným vodítkem pro učitele a školitele, kteří by měli zájem žáky a posluchače s oblastí duševního vlastnictví seznamovat, neboť z pohledu své praxe vidím, že široká veřejnost je s duševním vlastnictvím, zejména s průmyslovým vlastnictvím téměř neseznámena.

Průmyslová práva provázejí člověka na každém kroku, ať už se jedná o ochranné známky známých značek a výrobků, nebo samotné technické principy výrobku, které jsou chráněny patenty, či vzhled výrobků ochráněný průmyslovým vzorem.

Lidé tato práva nemohou ignorovat, neboť postihy za porušování těchto práv jsou v rámci podnikání likvidační. Z mé pracovní praxe jsou mi známy případy, kdy se lidé, díky neznalosti, dostali do velikých problémů. Kdyby měli povědomí o existenci této oblasti lidské činnosti, určitě by se chybám vyvarovali. Mnoho chyb je totiž triviálních, které si člověk dokáže snadno ohlídat, má-li alespoň základní vzdělání z oblasti průmyslových práv.

Vytvoření srozumitelného teoretického popisu oblasti průmyslového vlastnictví však není dostatečné splnění vytčeného úkolu. Jak průmyslové právo funguje je potřeba také prezentovat na příkladu. Když pracuji s klienty, kteří mají zájem ochránit své nápady, nebo podnikání, zjišťuji, že se ve svém jednání dopustili chyb, které je omezují v rozsahu práv, která si mohou přihlásit na patentovém úřadě, nebo se již dostali do problému týkajícího se porušení práv třetích osob. Často klienti své chyby nepřiznají, ať už úmyslně, či neúmyslně, a pak přicházejí o své prostředky. Žáci, kteří se jednou stanou těmito klienty, vynálezci a podnikateli, s velkou pravděpodobností nebudou chtít trávit čas čtením těchto teoretických informací. Sepsané teoretické informace tedy slouží především učitelům, kteří nejsou s průmyslovým vlastnictvím obeznámeni, ale rádi by tím obohatili vlastní výuku.

Někdy jednám s klienty, kteří přijdou pro radu, nebo pro sjednání služeb patentového zástupce, z důvodu, že chtějí začít s něčím, novým, ale mají neodbytný vnitřní pocit, že by si měli před realizací být jistí, zda je vše správně. Že nikomu neporuší práva, že si svá práva ochrání. Neodbytný vnitřní pocit prameni z toho, že někdy v průběhu svých dní četli zajímavý článek o patentech, nebo zaznamenali v médiích spor o ochrannou značku, a jejich podvědomí s touto informací pracuje, ačkoliv si ji neumění aktivně vyvolat. Tyto případy byly jasným impulzem, jak uchopit praktickou část této magisterské práce.

Rozhodl jsem se, na místo frontálního předávání znalostí žákům, že z žáků udělám klienty, které jsem popsal výše. Formou projektu kombinovaného s hrou postavím žáky do situace opravdového klienta. V projektu absolvují simulovanou situaci, která se běžně v praxi stává, ale s výhodou, že se nemůžou stát škody. Pokud se jednou ze žáků stanou opravdoví klienti, jsem toho přesvědčen, že jejich podvědomí je nenechá konat činy bez rady s odborníkem na průmyslová práva.

Vzhledem k výše napsanému bylo v praktické části vytvořeno a zkušebně na malém vzorku dětí optimalizováno projektové vyučování, které si klade za cíl předat žákům příslušné kompetence spadající do vzdělávací oblasti „Člověk a svět práce“. Jedná se o projekt, který zábavnou formou propojuje osvojování teorie s praktickými příklady v rámci soutěživosti dětí, která je hlavní motivací k pozornému učení. Jednou z výhod rovněž je, že došlo k posílení mezipředmětových vztahů v nenásilné formě aktivní práce, jako je například čeština při vymýšlení označení, výtvarná výchova při tvorbě grafického označení, nebo při navrhování designu, anebo občanská výchova. Rovněž je pracováno s českým jazykem v rámci procvičování slohového útvaru - popis, nebo s výpočetní technikou.

Samotný projekt slouží pouze jako doporučení učitelům a školitelům, jak s žáky a s látkou průmyslového vlastnictví pracovat. Je tedy zcela přípustné projekt změnit, či modifikovat pro vyšší stupně vzdělání s rozšířením práce i mimo území České republiky a tím i posílením dalšího mezipředmětového vztahu, tedy propojení s výukou cizích jazyků. Aby mohl učitel vytvořit vlastní představu, jak s látkou průmyslového

vlastnictví pracovat v praktické rovině, je součástí práce sled pracovních listů, které pomohou učitelům ovládat online databáze Úřadu průmyslového vlastnictví na dostatečné úrovni pro přípravu a provádění cvičení a projektu se žáky.

Myslím si, že magisterská práce může dále posloužit jako odrazový materiál pro přípravu sofistikovanějších projektů, úkolů a příkladů k procvičování žáků, které mohou být ozkoušeny na větším vzorku žáků pro vytvoření metodologie výuky látky zabývající se duševním vlastnictvím, zejména průmyslovým vlastnictvím.

Když jsem začal s přípravou této magisterské práce, věděl jsem, že je potřeba informovat veřejnost, protože je potřeba odbourávat negativní následky plynoucí z ať už neúmyslné, či úmyslné, činnosti podnikatelů a vynálezců. Propojení znalostí týkajících se duševního vlastnictví se vzdělávací oblastí Člověk a svět práce z pohledu mé praxe, kdy v rámci svého zaměstnání, pozoruji největší nedostatky ve vědomostech klientů, je velice potřebné. Velkému množství chyb lze přitom jednoduše předejít opatrností, rozvahou, které vycházejí z našeho podvědomí. Myslel jsem si, že pokud budou žáci alespoň jednou s problematikou duševního vlastnictví seznámeni, že jejich podvědomí bude ostražitější. Obavy jsem měl z toho, jak žáci budou znalosti přijímat, ale ukázalo se, že jsem se obával zbytečně, neboť projekt měl mezi žáky dobrou odezvu. Věřím, že je možné zařazením projektu do výuky v rámci vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, předejít chybám v konání příštích klientů, kteří dospějí z našich žáků.

5. Seznam tabulek a obrázků

Tabulka č. 1 – Rozdělení duševního vlastnictví

Obr. č. 1 – Sklenice Coca Cola převzato a upraveno z [1]

Obr. č. 2 – Obrazová ochranná známka Apple převzato a upraveno z [2]

Obr. č. 3 – Kombinovaná ochranná známka Adidas převzato a upraveno z [3]

Obr. č. 4 – Označení původu – Žatecký chmel převzato a upraveno z [4]

Obr. č. 5 – Jeden z nejstarších elektronicky dostupných anglických patentů převzato a upraveno z [5]

Obr. č. 6 – Ilustrační graf

Obr. č. 7 – První stránka přihlášky vynálezu GB2365393 (A) převzata a upravena z [6]

Obr. č. 8 – První stránka přihlášky vynálezu US 1833019 (A) převzata a upravena z [7]

Obr. č. 9 – Varování před chybou.

Obr. č. 10 – Domovská stránka ÚPV převzata a upravena z [9].

Obr. č. 11 – Výpis dostupných online databází ÚPV převzato a upraveno z [9]

Obr. č. 12 – Výběr typu vyhledávacího formuláře převzato a upraveno z [9]

Obr. č. 13 – Základní vyhledávací formulář převzato a upraveno z [9]

Obr. č. 14 – Formulář pokročilého vyhledávání převzato a upraveno z [9]

Obr. č. 15 – Tabulka nalezených výstupů převzato a upraveno z [9]

Obr. č. 16 – Detail výsledku převzato a upraveno z [9]

Obr. č. 17 – Přístup ke třídníkům na domovské stránce webu UPV převzato a upraveno z [9]

Obr. č. 18 – Stránka pro vstup ke třídníkům převzato a upraveno z [9]

Obr. č. 19 – Otevření třídníku pro vynálezy převzato a upraveno z [9]

Obr. č. 20 – Výběr sekce v třídníku převzato a upraveno z [9]

Obr. č. 21 – Výběr tříd v třídníku převzato a upraveno z [9]

Obr. č. 22 – Zadání rešeršního dotazu do pokročilého vyhledávání převzato a upraveno z [9]

Obr. č. 23 – Výsledek zúženého vyhledávání převzato a upraveno z [9]

Obr. č. 24 – Pokročilé vyhledávání průmyslových vzorů převzato a upraveno z [9]

Obr. č. 25 – Výsledky pro hledaný dotaz „člun“ převzato a upraveno z [9]

- Obr. č. 26 – Výběr vhodného třídíku Locarnského třídění převzato a upraveno z [9]
- Obr. č. 27 – Formulář pokročilého vyhledávání ochranných známek převzato a upraveno z [9]
- Obr. č. 28 – Výběr třídíku ochranných známek převzato a upraveno z [9]

6. Použité zdroje

- [1] PVz 28543 THE COCA-COLA COMPANY, Atlanta, GA, US, www.upv.cz – databáze průmyslových vzorů
- [2] OZ 745 AppleInc., 1 Infinite Loop, www.upv.cz – databáze ochranných známek
- [3] OZ 469033 adidas AG, www.upv.cz – databáze ochranných známek
- [4] http://www.zateckychmel.eu/images/label_cz.gif, 23. 6. 2014
- [5] <http://www.wolfgang-pfaller.de/firstgb.htm>, 23. 6. 2014
- [6] GB 2365393 (A) o názvu „Rotating aircraft wheels prior to landing“ z roku 2002, přihlašovatel Ginn Peter John, www.worldwide.espacenet.org
- [7] US 1833019 (A) Airplane tire z roku 1929, přihlašovatel MORGAN & WRIGHT, www.worldwide.espacenet.org
- [8] Jára Cimrman ležící, spící, 1983, režie: Ladislav Smoljak
- [9] www.upv.cz, 23. 6. 2014
- [10] RVP pro základní vzdělávání, verze platná od 1. 9. 2013, MŠMT
- [11] Přádna Zdeňka: *Vývoj mezinárodní úpravy a praxe při přihlašování vynálezů, užitných vzorů a průmyslových vzorů do zahraničí*, Praha, vydal Úřad průmyslového vlastnictví 2014,
- [12] Úřad průmyslového vlastnictví: *Mezinárodní smlouvy na ochranu průmyslového vlastnictví*, vydal Úřad průmyslového vlastnictví, 2011
- [13] Úřad průmyslového vlastnictví: *Duševní vlastnictví jako zdroj kvalitního rozvoje*, vydal Úřad průmyslového vlastnictví, 2004
- [14] Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, v platném znění, <http://www.upv.cz/cs/pravni-predpisy/narodni/zakony.html>, 12. 6. 2014
- [15] Zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, v platném znění, <http://www.upv.cz/cs/pravni-predpisy/narodni/zakony.html>, 12. 6. 2014
- [16] Šubert Jan: *Metodika výuky technické výchovy na II. st ZŠ z pohledu pedagogické praxe – náměty pro začínajícího učitele*, vydala Ostravská univerzita v Ostravě, 1. vydání 2010,
- [17] <http://cs.wikipedia.org/wiki/Patent>, 23. 6. 2014